…оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

46-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

№ 299 (11898)
1968 оной
декабриин 24,
вторник

Сэн 2 мүнгэн

…-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Алдарта ойн хүндэлэлдэ

БАЯН УРГАСА БИДЭНЬЭЭ ДУЛДЫДАХА

…оһо таряа болон бусад …лануудай ургаса ойрын …тэ гектарай 5-6 цент… дээшэлүүлхэ гэһэн зорил… …СС-эй ЦК-гай октябриин … дээрэ, мүн манай обкомой …эй тогтоол соо хараалаг… Тиихэдэ ерэхэ жэлнай …рын жэл бэшэ. В. И. Ле… түрэһөөр 100 жэлэй ойн …лдэ абтаһан уялгануудай …тэ имагтал 1969 оной … сэгнэгдэхэ байна. Тии… ерэхэ жэлдэ хүдөө ажахын …ргамалнуудай баян урга… …а, тэрээндэ эрхимээр бэл… …шэ хүдөөгэй механизатор… бухы ажалшадай эгээн … хэрэг болоно.

…эй жэлнүүдтэ манай кол… …оһо тарянай бараг урга… …на. Байгша ондо ороо һото …лнуудай гектар бүриһөө …тнер ургаса аба. Гэрэ … гектарай 15,6 центнер шэ… ниисэ хуряагдаһан байха юм. Александр Ханановай хүтэлбэрилдэг 3-дахи бригада гектарай 17 центнер таряа абаһан. Зүгөөр корнеплодуудай, горохой ургаса бирагүй байһан.

Эдэ бүгэдые хараада абажа, манай колхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгада эршэмтэй һайнаар бэлдэжэ байнхай.

Үрэһэ хүрэнгэмнай тарилгадаа бэлэн. Бухы 12 мянган центнер үрэһэн үни хада сэбэрлэгдээд, тарилгын шанарта хүргэгдэжэ, складта хадагалагданхай. Иигээд бага зэргэ дулаан болоходо үрэһэеэ томо, жэжээрнь илгаха хүсэлтэйбди.

Колхозой механизаторнууд трактор, машинануудаа оролдосотой һайнаар заһабарилна. Һүүлэй мэдээгээр 14 трактор бэлэн болонхой. Бухы плугаа заһабарилжа дүүргээбди. Эдэ үдэрнүүдтэ сеялкэнүүд заһабарилагдажа захалаа.

Хабарай тарилгада хэрэглэгдэхэ бүхы трактор, машинануудаа ерэхэ жэлэй февралиин 23 хүрэтэр гэхэ гү, али Совет Армиин һайндэр хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн социалис уялгануудые механизаторнуудай абанхай. Техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ Александр Николаевич Аносов, Михаил Васильевич Фурцев, Михаил Гаврилович Варфаломеев, Михаил Васильевич Кожин, Алексей Цырендоржиев болон бусад шалгарна. Техникэ бэлдэхэ хүдэлмэриие манай бригадирнууд А. Хананов, А. Холонков гэгшэд оролдосотойгоор эмхидхэнэ, өөһэдөөшье хабаадалсана.

Трактор, машинануудаа бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглахын тула тэдэниие хоёр халаан соо хүдэлгэхэ хэрэгтэй. Теэд манай колхоздо механизаторнууд дуталдадаг. Энээниие хараадаа абажа, мүнөө колхоздомнай 25 хүн тракгористын курсада һуралсажа байна. Тэдэнэрэй 7-ниинь эхэнэрнүүд. Һуралсалай хэшээл неделидээ зургаан үдэртэ болодог. Тиигэжэ хабарай тарилгын эхилтэр эдэнэр курсаяа дүүргэжэ гараха болоно. Иимэ һуралсал манай колхоздо Бага-Куналейн СПТУ эмхидхэһэн байха юм.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абахын тула тарялан, сабшалан дээрэ үбэлдөө ехэ юумэ хэхэ хэрэгтэй байһаниинь мэдээжэ. Мүнөө үедэ тарялан, сабшалан дээрээ 8 мянга гаран тонно наг шэбхэ зөөгөөбди. Тэрэ тоодо тарянда 2334 тонно шэбхэ таргагдаа. Наг шэбхэ гол түлэб хартаабха тариха газарта хэрэглэгдэхээр хараалагданхай. Гадна колхоздомнай үнэһэн, шубуунай аргал суглуулагдана. Иимэ үтэгжүүлгэ огородто, куузику тариха газарта оруулхада ехэ туһатай.

Иигээд саһанай зузаан болохолоор тэрэниие хахалжа, тарялан дээрээ зузаанаар тогтоожо абахые оролдохобди.

Эдэ бүгэдэһөө гадна, колхоздомнай 1200 гектар сэбэр паар, 2 мянган гектар намарай паар һайнаар бэлдэгдэнхэй. Тэрэнэй ашзар шэниисэеэ бүхыдэнь паар дээрэ тариха бологдоно. Мүн минеральна үтэгжүүлгэ тарялан, сабшаланда оруулагдаха. Хабартаа һайрам тогтоохо, газараа һайса уһалха байнабди.

Колхозой механизаторнууд, таряашад ерэхэ жэлдэ ороо һо таряа гектарай 16—18 центнер, үбһэ ногоо — 22—23 центнер абаха хүсэлтэй, уялгатай. Һанаһандаа хүрэхын, һарбайһанаа абахын тула бүхы хүсэ шадалаа, мэргэжэл шадабаряа гаргаха байһамнай дамжаггүй.

К. БЕЛОУСОВ,
Мухар-Шэбэрэй аймагай «Родина» колхозой түрүүлэгшэ.



ОРДЕНТЫН БРИГАДА ТҮРҮҮЛЬЭЭР

«Забайкаллес» комбинадай бага комплексно бригадануудай дундаһаа түрүү ажалаараа онсо шалгарһан Иван Скосырскиин хүтэлбэрилдэг бригада олондо мэдээжэ болоһоор үнинэй. Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэл соо тус бригада 50 мянган кубометр модо бэлдэхэ даабаритай юм аад, 64 мянганда хүргэжэ, гурбан жэлэйнгээ даабариие 30 процентээр үлүүлэн дүүргэбэ.

Баргажанай леспромхозой хүдэлмэришэд нүхэр Скосырскиин бригадаһаа жэшээ абан ажаллана. В. И. Ленинэй 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай вахтада жагсаһан Иван Скосырский хамаг техникээ һайнаар ашаглажа, ажалайнгаа бүтээсэ шууд дээшэлүүлжэ, һара бүриингөө түсэб амжалтатайгаар дүүргэнэ.

В. СТУПИН.

Зураг дээрэ: Ленинэй ордентo Иван Скосырскиин даадаг бригадын гэшүүд. (Зүүн гарһаа) Г. Яречин, М. Колмаков, И. Скосырский, В. Филиппов.

КУЗНЕЦОВОЙ фото.

Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын гурбадахи отделениин һаалишан Мария Добчиновае энэ зураг дээрэ харанат. Үнгэрһэн 11 һарын туршада үнеэн бүриһөө 2822 килограмм һү һаажа, жэлэйнгээ түсэб дүүргэһэн байна. Гарахаяа байгаа шэнэ жэлээ ажалай амжалтаар угтажа, үнеэн бүриһөө жэлэй дүүрэтэр һү һаалгаяа 3000 килограмм болгохо гэжэ шиидэнхэй хүдэлжэ байна.

А. НАГАСЛАЕВАЙ фото.



…АБА ШАДАЛААРАА ОРОЛДОНО

…н Цыретарова … аймагай «Ком…» колхоздо та… жэлээ ахалагша …ноор ажаллана. … Цыретарова энэ … соо эхэ хонидой … даажа байха зуу… …лээд ехэ дүй …эй болоно, … гурбан жэлэй …а 100 эхэ хонин … 90—103 түлжүүлнэ, хо…рииһөө 3—4 ки… …м нооһо хайшална. Мүнөө энэ отарын 700 эхэ хонин тобир тарганаар ондо орожо байнхай. Экдэхи хонишод үбэлжэлгэдөө халуун намарһаа бэлдэжэ эхилһэн. Инмэл дээрэһээнь мүнөө хонидынь дулаан байрада байна, үбһэ тэжээлээр хүсэд хангагдана. Отарынхид хонидойнгоо үбһэ тэжээл өөһэдынгөө хүсөөр бэлдэһэн байна.

Отарын хонишод түлабалгада бэлдэжэ эхилэнхэй. Хонидынь февраль һарын эхеэр түрэхэ. Сурун Цыретарова ерэхэ жэлдэ хонин бүриһөө хурьга түлжүүлхэ гэһэн уялга абаад, тэрэнээ нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула хаба шадалаараа оролдоно. Отарын хонишод энэ уялгаяа В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулна.

Д. ДОРЖИЕВ.

…ХЭ ОРОНОЙ … ЛЕНИН

…обусоор — Машук хадын орой хүрэтэр…

…ЯТИГОРСК. Далайн нюрууминга шахуу үндэр Машук… …и оройдо хүрэтэр гурба ха… километр утатай үргэн ас… …ы харгы татагдаа.

…ятигорск ба тэрэниие тойоршодог үзэсхэлэн һайхан …алиие Машук хадын оройдуран соогоо адаглан харагатай болобо.

(ТАСС).

…арксистско-ленинскэ …ори шудалагшадта

…ОСКВА. (ТАСС). «КПСС… түүхэ шудалха заабари» пар… …а һуралсалай дундуур ша… … шагнагшад ба пропаган…нуудта зорюулагдажа һан… хэблэгдэн гараа. Бүлэг ав… …уудай бэлдэһэн энэ ном соо …тиин түүхын бүхы темэнүү… …р заабари зүбшэлнүүд бии. …ПСС-эй түүхын очеркнууд», …ксизм-ленинизмын үндэһэ …ри шудалха һургуулинуудта партиин түүхэ үзэхэ программатай тааралдуулан материалнуудынь үгтэнхэй.

Марксистско-ленинскэ философи түрүүшынхеэ шудалжа эхилэгшэдтэ «Марксис философиин очерк» гэжэ ном зорюулагдана.

Эдэ номуудые политическэ литературын хэблэл барлан гаргаа.

Мангышлагай нефть

ШЕВЧЕНКО. (Казахай ССР). Мангышлагай ашагта малтамалнуудые шэнжэлэн ашаглагшад жэлэй эхинһээ хойшо таба миллион тонно нефть декабриин 15-да абажа дүүргэбэ. Ашагта малтамалнуудай Узэнь, Жетыбай гэжэ уурхайнуудые шэнжэлхэдэнь, шэнгэн түлишэ сорголон гараа. Һүүлэй үедэ Мангышлагай нефть иимэ ехээр абтаагүй юм.

Ажаһуудал аятай һайнаар хангахын тула

КУЙБЫШЕВ. (ТАСС). Түргэнөөр хүгжэжэ байгаа Тольятти хотын хүн зоной эрилтэнүүдые хангаха промышленна хүсэтэ комплекс Волжско автозаводто дүтэхэнэ баригдажа эхилээ. Тэрэнэй предприятинууд городой хажуу тээхи 400 гектар талмайе эзэлхэ юм. Хилээмэнэй завод, һү, мяха буйлуулха, фрукт, овощ ба бусад продуктнуудые хадагалха предприятинууд эндэ баригдаха юм.

Энэ барилга хэдэн жэл соо үргэлжэлхөөр хараалагданхай.

Үүсхэл гаргаһан ажахыда

ҮШӨӨЛ ҺАЙНААР ХҮДЭЛХЭ

Манай колхозой һаалишад, малшад зунай дүрбэ һарада үнеэн бүриһөө 1000 килограмм һү һааха гэһэн уялга абаад, тэрэнээ амжалтатайгаар дүүргэбэшье, һанаагаа амараагүй. Арга боломжоёо хаража үзөөд, энэ мүрысөөгөө улам саашань үргэлжэлүүлэн, үбэлжэлгын үедэ сагаан эдеэ элбэг дэлбэгээр абахын түлөө тэмсэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Энэ үүсхэл уряаень республикын бусад колхоз, совхозуудай һаалишадай һайшаан дэмжэжэ, мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһондонь манай малшад ехэ баяртай.

Үбэлжэлгын эхилһээр хоёр һара үнгэрбэ. Энэ үе соо ямараар хүдэлөө гээшэбибди гэжэ хаража үзэхөөр болоо.

Үнгэрэгшэ октябрь һарада үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 160 гаран килограмм һүн һаагдаа гэхэ гү, али нёдондоной энэ үеынхиһөө 50 шахуу килограммаар ехэ һүн абтаа. Зарим түрүү һаалишаднай бүришье ехэ, һайн үрэ дүн туйлаа. Жэшээлхэдэ, Доодо-Бухэнэй фермын һаалишан комсомол басаган Людмила Собенникова үнеэн бүриһөө 193 килограмм һү һаагаад, социалис мүрысөөндэ эрхимлэжэ гараа. Мүн залуу һаалишад Софья Очирова, Валентина Скворцова гэгшэд баһал тэрэнһээ ехэ гээгдээгүй.

Тиигэбэшье ноябрь һарада һү һаалимнай зарим тэды доошоо орожо, үнеэн бүриһөө оройдоо 132 килограмм һүн абтаад, социалис уялгымнай дүүргэлтэдэ зарим тэды бэрхэтэй байдал тохёолдуулаа. Шалтагааниинь юуб гэхэдэ, нэгэдэхеэр, ноябрь соо эрид хүйтэржэ, үбһэ хоолоор таһалдаашегүй һаа, үнеэд һүеэ бага зэргэ татаа. Хоёрдохёор, үнеэднай гол түлэб октябриин тэнгһээ хойшо, ноябрь соо олоороо шэргээ.

Гэхэтэй хамта һү һаалиин доошолһониие ганцахан энээгээр тайлбарилжа, бэеэ сагааруулхаяа һанана бэшэбди. Бии байһан бүхы арга боломжо, нөөсэнүүдээ гүйсэд элсүүлэн хүдэлөөбди, һү һаалиие дээшэлүүлхын тула бүхы хэрэгтэй юумэ хүү хээбди гэхэ үндэһэн үгы. Яахадааб гэхэдэ, бэрхэ һаалишаднай: Л. Собенникова, С. Очирова, В. Скворцова, В. Назарова болон бусад ноябрьда үнеэн бүриһөө 180—190 килограмм һү һааһан байна ха юм. Үнеэдэй һү шэмые дээшэлүүлхэ арга боломжын гүйсэд бии байһаниие эдэ һаалишадай туйлаһан үрэ дүн элитээр гэршэлнэ бшуу.

Саашадаа фермэнүүдтэхи ажал хүдэлмэриие бүри һайнаар эмхидхэжэ, декабрь соо һү ехээр һаахын тула бүхы шухала хэмжээ абажа байнабди. Һүншье горитой һаагдажа эхилээ. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 5—5,5 килограмм һүн һаагдана. Иигээд декабрь, январь соо үнеэдэй олоороо тугаллахада, һүншье һураггүй нэмэхэ байха.

Мүнөө үнеэн бүхэндэ үдэрэй 3—4 килограмм үбһэ, 20—25 килограмм силос, 10 килограмм гидролизно аргаар буйлуулһан, эһээһэн һолоомо, 10 килограмм бурдууг, һаагдаһан һүнэй литр бүхэндэ 300 грамм талха тарянай зүйл эдюулэгдэнэ. Энэмнай хамта 11 тэжээлэй единицэ болоно гээшэ.

Тиигэжэ эдэ үдэрнүүдтэ хоёр фермэмнай үдэртөө 11,5—12 центнер һү бэлэдхэлэй пунктда тушаана.

Һү ехээр һаахын түлөө мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлжэ шадаһанай ашаар гүрэндэ һү худалдаха жэлэйнгээ түсэб болзорһоонь холо урид дүүргээд, мүнөө түсэбһөө гадуур 650 центнер һү Эхэ ороноо үгөөд байнабди. Декабрь соо тэрээн дээрээ үшөө 350 центнер һү нэмэжэ худалдахамнай.

Г. ТАРНУЕВ,
Улаан-Үдын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ.

ЛЕНИН ТУХАЙ ЭРДЭМТЭДЭЙ ХӨӨРӨӨН

Казахай ССР-эй Наукануудай академиин философиин ба хуули ёһо шэнжэлхэ институдай эрдэмтэд В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулан лекцинүүдые уншахаяа Алма-Атын бүд нэхэдэг комбинадта түрүүшынхеэ олоороо ошобо. Республикын ниислэлэй энэ томо предприятиин хорин цех соо нэгэ доро хөөрэлдөөнүүдые үнгэргөө.

«Ленин ба социал демократи». «Ленин ажалай журам тухай», «Ленин, мүнөө үе сагай шиидхэхы асуудалнууд» гэһэн лекцинүүд илантала һонирхогдобо. Лекторнүүд шагнагшадтайгаа нягта холбоо байгуулаа, олон асуудалнуудта харюу үгөө.

Промышленна предприятинууд, колхоз болон совхозуудта эрдэмтэдэй олоороо ошолго — В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ ехэ түсэбые үндэһэ болгон, Казахай ССР-эй Наукануудай академиин президиумэй баталһан хэмжээ ябуулгануудай нэгэн болоно гэжэ КАЗТАГ-ай корреспондентдэ академиин президент Ш. Есенов мэдээсэбэ. Энэ түсэбэй ёһоор, республикын хотонууд болон областьнуудта ленинскэ саг үргэлжын лекторинууд эмхидхэгдэхээр хараалагдана. Түүхын, археологиин, этнографиин институт Алма-Атын областиин нэгэ совхоздо «В. И. Ленин ба Казахстан» гэһэн лектори байгуулхань; литература ба искусствын институт Джамбульска областьдо «В. И. Ленин ба Казахай литература болон искусствын хүгжэлтэ» гэһэн темээр теоретическэ конференци үнгэргэхэ юм.

«В. И. Ленин ба Казахай Совет социалис гүрэнэй «тогтолто» гэһэн темээр хэдэ хэдэн лекци Чимкентскэ областьдо уншагдаха. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо зорюулагдаһан эрдэм наукын неделинүүд Зүүн-Казахстанай, Уральска, Семипалатинска областьнуудта ерэхэ жэл үнгэргэгдэхэ юм.

Казахай ССР-эй Наукануудай академиин 700-һаа үлүүтэй эрдэмтэд республикын ажалшадта Ленин тухай хөөрэхэ түсэбтэй.

(КАЗТАГ).

ХУДАЛДАА НАЙМААНАЙ МИНИСТРЭЙ ТЕЛЕВИДЕНЕЭР ХЭЛЭҺЭН ҮГЭҺӨӨ

СССР-эй худалдаа наймаанай министр А. И. Струев һаяхан түбэй телевиденеэр үгэ хэлэһэн байна.

Түсэбтэ табан жэлэй гурбан жэлэй туршада орон доторхи худалдаа наймаанай хүгжэлтын дүн тушаа тогтохо зуураа, хүн зондо эд товар худалдалга энэ хугасаа соо 30 миллиард түхэригөөр нэмээ гэхэ гү, али КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдээр хараалагдаһанда орходоо 10 миллиард түхэригөөр дээшээ болоо. 1969 ондо хүн зондо 143 миллиард түхэригэй эд товар худалдагдахаар хараалагдаа. Тэрэнһээ гадна, түсэбһөө гадуур 1,2 миллиард түхэригэй элдэб эд товар худалдаха уялга худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэд абанхай.

Мүнөө жэлэйхитэй жэшэбэл, товарай эрьесэ бухыдөө 8,4 процентээр ургаха юм. Эд товарай эрьесэ хангахын тула эдлэл хэрэгсэлнүүдые үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдһээ түргэнөөр, бүри ехээр бүтээн гаргаха гэжэ хараалагдаа. Советскэ Союзда эд товарай үнэ сэн хүндэрхэнь гэһэншүү үгэ хүүрнүүдые хариин хэблэлэй зарим органууд һүүлэй үедэ тараадаг болоо гэжэ И. В. Струев тэмдэглээд, эдэнь үндэһэ баримтагүй, шал худал байна гэбэ. Энэшье, ерэхэшье жэлдэ эдеэ хоол ба арадай үргэн хэрэглэлэй бусад товарай үнэ сэн дээшэлүүлэгдэхэгүй. Эд товарай үнэ сэн хүндэрүүлхэ бэшэ, харин удаа дараалан хямдаруулха гэһэн КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдтэй энэмнай бүрин тааралдана. Олониитын ажалай бүтээсэ ба эд товар үйлэдбэрилэн гаргаха хэмжээнэй дээшэлһэнэй зэргээр энэ шиидхэбэри бэелүүлэгдэжэ байдаг.

(ТАСС).

СОВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК ЭКОНОМИЧЕСКА ХЭЛСЭЭНҮҮД

СССР-эй, ЧССР-эй правительствануудай толгойлогшонорой хэлсээе үндэһэ болгон, СССР-эй ба ЧССР-эй хоорондохи экономическа харилсаа холбооной зарим асуудалнуудаар СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшо, СССР-эй Госпланай түрүүлэгшэ Н. К. Байбаков, ЧССР-эй правительствын Түрүүлэгшын орлогшо Ф. Гамоуз гэгшэдэй хоорондо 1968 оной декабриин 17-һоо 22 хүрэтэр Прагада хэлсээнүүд болоһон байна.

СССР-эй, ЧССР-эй арадай ажахы хүгжөөхэ холын хараата түсэбүүдэй зохёогдоһон тухай, тэдэнэй зорилгонууд ба хайшан гэжэ шиидхэхэ аргануудай тухай хоёр ороной түлөөлэгшэд харилсан мэдээсээ.

1970 онһоо хойшо хоёр талын ашатай үрэтэй харилсаа холбоое саашадань үргэлхэхэ ба шанарыень һайжаруулхын тула шухала арга боломжонуудые хангаха хэрэгтэ хэлсээнүүдэй үедэ тол анхарал хандуулагдаа. Хоёр ороной ниитын үйлэдбэриин ашаг үрые, техническэ хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ нүүлөөлхэ, тэрэшэлэн хүн зоной байдал һайжаруулгада туһалха харилсаа холбооной түхэл маягые хүгжөөхэ гэжэ хоёр талаһаа хэлсээ.

Чехословак талын гүйлтаар 1971—1975 онуудта совет ехэ ехэ захилнуудые Чехословакиин машина бүтээдэг зарим предприятинуудай абаха арга боломжо элирхэйлэн тодоруулагдаа. Электровозууд, тепловозууд, троллейбусууд, трамвайнууд, трансформаторнууд, химическэ, нефть шанаржуулдаг ба эдеэ хоолой промышленностиин түхеэрэлгэнүүд, суднанууд ба машина бүтээлгын бусад зүйлнүүд Советскэ Союзда худалдагдаха юм.

Чехословакиин түлбэриин балансые һайжаруулгада шухала удха шанартай зарим эд товарнуудые, тэрэ тоодо үнгэтэ металл, эдеэ хоолой зүйлнүүд ба химическэ промышленностиин материалнуудые 1969 ондо СССР-һээ ЧССР-тэ худалдалгын хэмжээе дээшэлүүлхэ тухай Чехословакиин правительствын гүйлтые Советскэ правительство дэмжээ.

(ТАСС).

ОЛОН ҮХИБҮҮДТЭЙ ЭХЭНҮҮДТЭ „ЭХЭ-ГЕРОЙН“ ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОГДОБО

Арбан үхибүүдые түрэжэ хүмүүжүүлһэн эхэнүүдтэ СССР-эй Верховно Советэй Президиум өөрынгөө 1968 оной декабриин 19-нэй Указаар СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Грамота, «Эхэ-геройн» хүндэтэ нэрэ зэргэ олгоод, «Эхэ-геройн» орден барюулха гэбэ.

Тэрэ тоодо БУРЯАДАЙ АССР-һээ:

1. **Бальчинова** Дулмажап Дондуковнада — Улаан-Үдын аймагай Доодо-Ивалга тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр.

2. **Новокрещенных** Елена Евстафьевнада — Бэшүүрэй аймагай «Дружба» колхозой гэшүүн.

(ТАСС).

ШУГЫ БУРГААҺАН СЭБЭРЛЭГДЭНЭ

Байгша ондо Кабанскын аймагай Оймороой совхоздо тракгористнуудай тусхай бригада эмхидхэгдээ һэн. Тэрэнэй гэшүүд боролжо, бургааһатай газарнуудые хахалжа, тарялан нуганuудай талмайе үргэдхэхэ зорилготой юм.

Үнгэрэгшэ хабар, зундаа дурсагдагша совхозой Корсаковай отделенидэ хүсэ ехэтэ С-100 тракторнууд 650 гектар газар боролжо шугынуудһаа сэбэрлэһэн юм. Тэндэнь ерэхэ хабартаа тарилга хэгдэхэ байна.

Мүнөө үедэ тус бригада совхозой гурбадахи отделениин Боготур, Ехэ-Нуга гэхэ мэтэ газарнуудаар нүүжэ ошобо. Тэндэ нилээд ехэ талмай сэбэрлэгдэжэ, сабшалан, бэлшээриин болгогдохоор хараалагдана.

Тракгористнууд А. Е. Темников, И. С. Пермяков, Г. С. Дубенко, М. И. Карнышев болон бусад үдэр бүриингөө даалгабариие 120—130 процент дүүргэдэг магтаалтай.

С. БОРОВИК.

ПАРТИЙНА ХРОНИКО

КПСС-эй РАЙКОМУУДАЙ ПЛЕНУМ

ХЭРЭН. Партиин райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ шухала асуудал зүбшэгдөө. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй дүнгүүд тухай райкомой нэгэдэхи секретарь А. Д. Таханов элидхэл хэхэдээ, hүүлэй жэлнүүдтэ аймагай ажахынуудай ямар амжалта туйлаhаниие тодорхойлон баримталhан, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонууд тухайнь дэлгэрэнгыгээр хэлэhэн байна. Теэд колхоз, совхозуудай мал ажал, таряан ажахыгаа нилээд хүгжөөжэ байбашье, хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ехэ байгаа.

Пленум дээрэ малай үүлтэр hайжаруулха, илангаяа холын тунга бэлшээриие зүбөөр хэрэглэхэ, шэнэ газар эдлэжэ ашаглаха тухай асуудалнуудта онсо анхарагдаба. Эндэ «Сибиряк» колхозой парткомой секретарь Л. И. Трофимов, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Б. Ш. Гулгонов, Туранай совхозой директор Л. Н. Шагдуров болон бусад элидхэл зүбшэлгэдэ хабаадалсаа. КПСС-эй обкомой гэшүүн, республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо В. А. Сахьянов пленумдэ хабаадалсаба.

Г. БУЛГУТОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

ПЕТРОПАВЛОВКА. КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ районно партийна организацин бэелүүлхэ тодорхой зорилгонууд табигдаа. Зэдын аймагай колхоз, совхозууд таряан ажал эрхилхэтэеэ хамта, ойрын жэлнүүдтэ хонин hүрэгөө олошоруулха зорилго табина. Пленум дээрэ КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй дүнгүүд тухай асуудалай зүбшэгдэхэдэ, «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Б. Л. Лубсанов, Борёогой совхозой парткомой секретарь С. Ц. Гомбожапов, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхозой парткомой секретарь В. Н. Шабанов болон хамта 12 хүн үгэ хэлэбэ. Буряадай АССР-эй хүдөө ажахын министр нүхэр Л. В. Власов энэ пленумдэ хабаадажа, элидхэл хэhэн байна.

Т. ЦЫРЕНОВ.

БАРГАЖАН. Эндэ үнгэрhэн КПСС-эй райкомой пленум дээрэ партиин райкомой нэгэдэхи секретарь В. П. Шабогоров элидхэл хэбэ. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй дүнгүүд тухай шухала асуудал пленумдэ табигдажа, районно партийна организациин саашанхи зорилгонууд тухай хөөрэлдөөн гараба.

Баргажанай совхозой Читханай отделениие эрхилэгшэ Б. Я. Шрагер үгэ хэлэхэдээ, эбэртэ бодо мал шахан таргалуулха, гахайнуудые үсхэбэрилхэ тушаа hанамжа дурадхалнуудаа оруулаа. Гадна Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ В. А. Будаев, аймагай гүрэнэй племстанциин директор Х. Д. Доржиев болон бусад үгэ абажа, племенной хүдэлмэри hайжаруулха, үүлтэртэ мал олоор үдхэхэ хэрэгтэ анхарба.

Тус пленумдэ КПСС-эй обкомой гэшүүн, Буряадай АССР-эй мелиораци болон уhанай ажахын министр В. А. Большаков хабаадаа.

П. АНДРЕЕВ.
КПСС-эй райкомой инструктор.

ХЭЖЭНГЭ. КПСС-эй райкомой ээлжээтэ пленум дээрэ табигдаhан асуудал зүбшэлгэдэ 14 хүн хабаадаа. КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй дүнгүүдые эндэ сугларагшад пайшааха зуураа, ажал хүдэлмэри тухайгаа горитой хөөрэлдэhэн байна. Илангаяа аймаг дотор мал ажал хүгжөөхэ тухай хөөрэлдөөнэй гарахада, «Октябриин 50 жэлэй» нэрэмжэтэ совхозой ахалагша хонишон М. Мангалаев үгэ абажа, hайн дурадхалнуудые hанамжалаа. Ниитын малда тэжээл элбэгээр бэлэдхэдэг болохо, хонидой тоо толгой олошоруулха гээшэ шухала гэжэ тэрэ мэдүүлбэ.

Пленумдэ Загаhатын совхозой директор Б-М. Жамсуев, үйлэдбэриин управлениин главна зоотехник нүхэр А. Хабеев, Хэжэнгын совхозой гүүртые даагша Б-Х. Жамьянова гэгшэд эбэртэ бодо малые олошоруулха, шахан таргалуулха хэрэгтэ анхарhан байна.

А. БАИНОВ,
КПСС-эй райкомой таhагые даагша.

Табан жэлэй түрүүшүүл

БАРИЛГАШАН ЭХЭНЭР

Үбэлэй үглөө. Газаа янгинама хүйтэн. Таби холо гарамгай наhанай, дунда зэргын нюргатай эхэнэр Хори тосхоной үргэн салуу гудамжаар гэшхэлнэ.

Ажалша хүн эртэ бододог гээд хэлсэдэг. Энэ үглөөгүүр эртэлэн бодоhон Александра Мигунова өөрынгөө ажал тухай, хамта хүдэлдэг басагад тухайгаа шэбшэн, шамдуугаар алхалан, шэнээр баригдажа байhан дунда hургуулиин байшан тээшэ ярана...

Үбэлэй шэмэрүүн хүйтэндэ үлеэлгэжэ хүри улаан болошоhон шарайтай Светлана Ахметова, Люба Синюшкина гэгшэд соггой хүхюунээр энеэлдэжэ, Александра Мигуновае «мэндэ амараар» угтаба. Ажалша бэрхэ басагадтаяа уулзаха бүреэ өөрынгөө эдир залуу наhан тухай, сэнхир долгито Волго мүрэн тухайгаа бодомжолдог. Теэд яахаб. Ородой агуу ехэ мүрэнэй эрьедэ үхибүүн наhаяа үнгэргөө ха юм. Гэбэшье Буряад оронгүйгөөр ажаhууха аргагүйгөө баhал мэдэдэг. Баян дэлгэр Буряад орон Александра Мигуновагай хоёрдохи нютагынь болонхой. Александра урдань Байгалай үмэнэ нютагжахаб гэжэ шэбшээшьегүй байжа болоо.

Александра Мигуновагай хүбүүн элэбхитэй комсомолец байhан тула комсомолой путевкоор Зүүн Сибирь ерэhэн юм. Гансахан хүбүүтэй Александра Мигунова Буряадай республикада 1953 ондо түрүүшынхеэ ерэhэн бэлэй. Түрүүн леспромхоздо, удаань штукатурщигаар ажаллаа. Тэрэ гэhээр ехэхэн саг үнгэрөө. Багашье бэшэ ажал хэгдээ.

Үнэхөөрөө барилгашанай мэргэжэл али зэргэ харюусалгатай, хүндэтэй гээшэб? Тэдэнэй барhан гэр соо олон айл түбхинэн орожо, hайниие хүргэдэг. Тиимэhээ барилгашад хүн зондо сэдьхэлэй дулаан ольhо асардаг гээдшье хэлэхэдэ буруу болохогүй.

Александра Мигунова урагшаа эрмэлзэhэн hанал бодолтой хүн. Тиимэhээл тэрэ өөрынгөө барилгаша басагадта зүб заабари хэлэжэ, ажалаа hайнаар эмхидхэhэнэйнгээ ашаар халаанайнгаа даабари ходо 110—120 процент дүүргэжэ, «Бурятцелинстрой» трестын Хориин 335-дахи оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннын барилгашадай дунда хүндэтэй болоhон нүхэр.

Хориин аймагай түб жэлэй ерэхэ тума шэнжэ шарайгаа хубилган, гоё hайхан боложол байдаг. Эгээл энэ тосхондо Александра Мигуновагай хүтэлбэрилдэг штукатурщигуудай бригада ажаллажа байдаг.

Олон жэл соо барилгашан ябаhан Александра Александровна барилгаша басагадта баян дүршэлөө дамжуулдаг, шэнэ мэргэжэл шудалхадань шадал соогоо туhа хүргэдэг юм.

1966 ондо Александра Александровнае хамта хүдэлдэг барилгашадынь пенсидэ үдэшэhэн бэлэй. Теэд наhан соогоо миин байжа үзөөгүй нүхэр Мигунова амаралтаhаа арсаха баатай болоо. Өөртэнь түрэл болоhон коллектив дахяад тэрэниие штукатурщигуудай бригадираар абаhан байна. Мүнөө тэрэнэй мэдэлдэ шударгы бэрхэ юhэн басагад.

Колонно соогоо гээтдэлдэ орошоhон энэ бригадые хүл дээрэнь гаргахын тула Александра Мигунова хэды ехэ оролдолго гаргааб. Нилээд удаахан саг соо оролдоо. Теэд ашань харюулагдаа, энэ бригада мүнөө түрүү зэргэдэ гаража ябана.

Александра Александровна hанаhан юумэеэ заатагүй бэелүүлжэл hаладаг зоригтой эхэнэр. Тэрэнэй оролдолгоор энэ бригада түрүүшүүлэй тоодо оронхой. Светлана Ахметова, Люба Синюшкина, Оля Скобликова гэгшэд наhажаал бригадирай хүмүүжүүлhэн мэргэжэл hайнтай хүдэлмэришэд болоо,— гэжэ Хориин барилгын участогай прораб Гатаб Аюшеев омогорхон хэлэнэ.

Энэ жэлдэ Мигуновагай бригадын барилгаша басагад Дээдэ-Тайлсын, Чисааньн совхозуудта дүрбэн квартиратай шэнэ гэрэй, онлоошье байрын дотор ханануудые hайн шанартайгаар жэлэжэ, гүрэнэй комиссида тушааг[а]. Хэжэнгын аймагай түб тос[хон]... hүнэй заводой дотор ханану[у]... штукатурилаа. Мүнөө Хори[н]... магай түб тосхондо бари[г]... hургуулиин байшантай дотор... ные жэлэжэ байнхай. Эдэнэр... хүдэлмэреэ болзорhоонь... дүүргэхэ хүсэл эрмэлзэлтэй.

Барилгада олон жэлдэ hа[йн] ажаллаhанайнгаа түлөө Алек[санд]ра Мигунова «СССР-эй ... ажахын министерствын ... барилгын эрхим хүдэлмэри... гэhэн хүндэтэ нэрэдэ hаяхан ... төө.

Хориин, Хэжэнгын, Яру[уна]... аймагуудта шэнээр баригдаhан байранууд, hургуулиин ... эмнэлгын байшангууд яhала ... шороо. Эдэ бүхы барилга... Александра Александровнагай ... хүрэлсөөгүй юумэн үгы ха...

А. ШИРОКОВ.



Константин Балдаков Улаан-Үдын локомотив-вагон заhабарилгын заводто хүдэлжэ эхилhээр үнинэй юм. Технологическа институт дүүргээд, мүнөө технологоор хүдэлнэ. Зураг дээрэ: К. Балдаков (зүүн гарhаа) слесарь В. Свиридов хоёр.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

МОДОШОДТО ТУЬАТАЙ МАСТЕРСКОЙ

Модо бэлэдхэлэй промышленность—республикымнай арадай ажахын гол hалбаринуудай нэгэн болонхой. Улам олошоржо байhан леспромхозуудта хүсэ ехэтэй техникэ элбэгээр ашаглагдана. Ушар тиимэhээ модо бэлэдхэлэй техникэ заhабарилха оньhожоруулагдамал бааза ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Модо гаргуулдаг, шэрэдэг трактор, машинануудай эбдэрхэдэ саг зуурын заhабари хэхэ мастерскойн үгы дээрэhээ Хурамхаанай, Онёогой болон Баргажанай леспромхозуудай модошод ехэ бэрхэшээлдэ ородог, хүдэлмэринь унжагайрдаг, түсэбөө дүүргэдэггүй шахуу hэн.

Энэ дутагдал усадхаха зорилгоор Баргажанай адагта заhабарилгын-механическа мастерскойн корпус баригдажа дүүргээд, түрүүшын арбан тра[ктор] заhабариhаа гараба. Машина[ну]дай частьнуудые сэбэрлэхэ, ... гательнүүдые заhабарилха ... хүүд ашаглалгада үгтэнхэй. Ha... даа машинануудай хуушан... частьнуудые шэнэлхэ, мүн ... люродню станцинууд ашагла... үгтэхэ юм.

Шэнээр нээгдэhэн энэ пре[д]приятиин хүдэлмэришэдэй эд... хэ столово, бэеэ угааха түх... түхеэрэлгэтэй гэр баригдаа. Ме... ханизаторнуудай мэргэжэлээ ... шэлүүлхэ hуралсал эндэ эм... хэгдээ.

Ерэхэ жэлдэ энэ мастерс[кой]... хүдэлмэришэд ТДТ-75 марк[ын] 100 трактор заhабарилхаар ... раална. 1970 ондо 200 трак[тор] заhабарилдаг болохо юм.

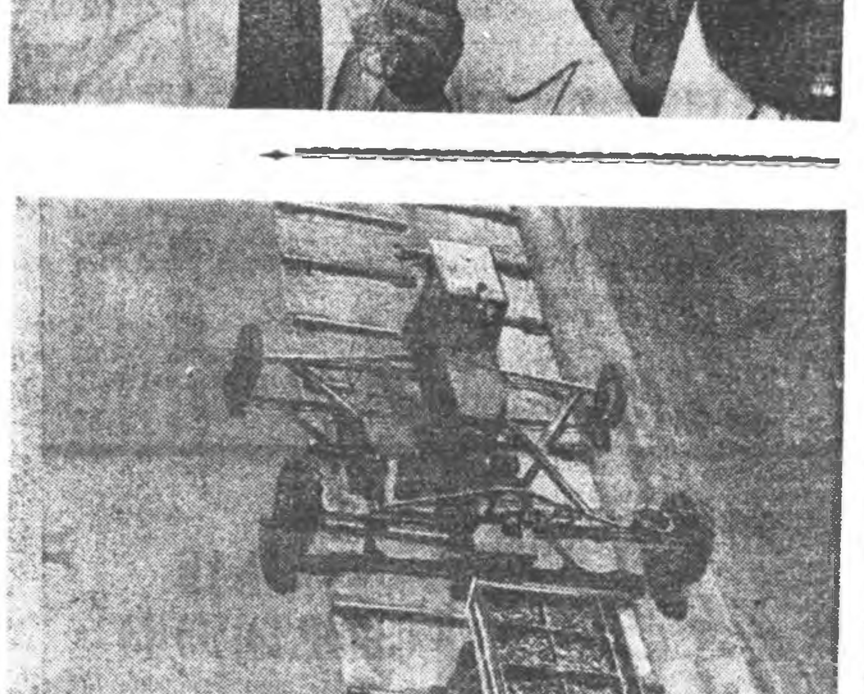
В. СТУПИН.

ТҮРЭЛ ОРОН ДОТОРНАЙ



ТАШКЕНТ. Эндэхи политехническэ институдай аспирант Ле Ван Зи ДРВ-hээ ерэhэн юм. «Вьетнамай апатизhаа минеральна үтэг жүүлгэ абаха арга» гэhэн диссертаци hаяхан амжалтатайгаар хамгаалаа. Ле Ван Зи гэгшын дурадхаhан онол аргын ёhoop, 25—30 процент фосфор, азодтой үтэг жүүлгэ абажа болохо. Зураг дээрэ: Ле Ван Зи өөрынгөө багша, доцент Фаттаф Мирзаевтай лаборатори соо.

ТАСС-ай фото.



КРАСНОДАР. Эндэ хүдөө ажахын машинануудые туршан шалгажа байна. Зураг дээрэ: тракто-рай прицеп шалгагдана.

ТАСС-ай фото.

ҮНИНЭЙ ХОНИШОН

Үүрэй солбоной үеэр ханхинама хүйтэн жабар Хүреэлтэ голые үтсэн тооhо татажа, хүйтэн амисхалаар хүнүүдэй хасарые хайрана.

Загаhата hууринhаа бүри хойшоо шэртэхэдэ шиферээр хушагданхай томо гэрнүүд харагдадаг. Эндэ түрэхэ хонидой хоёр, hубай хонидой нэгэ отара байрлана. Бидэнэй залгалаа гэрэй нэгэндэ ороходомнай хонишон Жамба Цыренов угтаба. Нүхэр Цыренов hамгантайгаа суг хонидые эдеэлүүлhэнэй hүүлээр халуун аарсаяа hоросогоожо hуугаа бэлэй. Түхэреэн стол дээрэнь элдэб газетэ, журналнууд харагдана. Тэдэнэй дунда «Хэжэнгын гол», «Буряад үнэн», «Правда Бурятии» газетэнүүд, «Байгал» журнал, элдэб буряад номууд.

Бидэ хонишонтой хөөрэлдэнэбди. Жара наhа хүрэжэ ябаhан үнинэй хонишон ажал тухайгаа hонирхолтойгоор хөөрэбэ. Нүхэр Цыренов 509 түлгэ харууhалдаг. Отарынхид ерэхэ жэлдэ хонин бүриhөө 2,9 килограмм ноохо хайшалха, нэгэшье хони гарзада оруулхагүй гэжэ шиидэнхэй. Тэрэ хонишон нүхэр Гармаевтай мүрысэнэ.

Бидэ хонишоной ажалтай танилсанабди. Нүхэр Цыренов хонидтоо эдюулхэ үбhэ тэжээл зундаа өөрөө бэлдэhэн байна. Нимэл дээрэhээнь отарын газаа сэл хүхэ зандаа сомогдоhон hүринүүд харагдана. Эндэ тэндэ таряа талханай бухалнууд обойлдоно. Хорёо соо хонид хибадэhээ хибэнэ. Харахада садхалан. Зарим хонид хоббто соohoo дабhа долёоно. Нүтөө зариманиинь хорёогой хажуудахи худагhаа уhална.

— Жамбамнай хоёрдохи классай хонишон болоо, — гэжэ худагай моторист үбгэжөөл Норбо Мункуев хөөрэнэ.

Загаhатын совхозой Жамба Цыреновэй ажалтайнь танилсаад байхадаа, шэнэ амжалта туйлаха гэжэ найдаа бэлэйб.

Б. БУДАЖАПОВ.

Хэжэнгэ.

МЭРГЭЖЭЛТЫН ҺАНАМЖА

АДУУН ҺҮРЭГ ОЛОШОРХОДООЛ ОЛЗОТОЙ

ХУБИСХАЛАЙ болоогүй байха сагhаа эхилжэ Яруунa нютаг адуутаар олон гэжэ суурхадаг байгаа. Хагсуу хүйтэншье haa, саhаар бага уларилтай, заха хизааргүй уужам бэлшээритэй энэ дайдаар нютагай үүлтэрэй адуун hүрэг үбэл зунгүй атарлан бэлшэжэ ябаа. Яруунын адуун hүрэгэй тоо 1930 ондо 12344 байгаа гэжэ аймагай түүхэдэ бэшээтэй. Тэрэ үеэр Исэнгэдэ эмхидхэгдэhэн 3 колхозой ганса «Коминтерн» колхоз мянга гаран адуутай байгаа.

Тэрэ гэhэнhээ хойшо элдэб шалтагаанаар адуунай тоо хөөржэ захалаа. Трактор, машинын элбэг боложо эхилhэн сагта бүришье haa олон адуун хороогдоо. 1953 ондо аймаг доторхи адуун бүхыдөө 6679 хүрэhэн аад, удаадахи арбан жэл соо энэнь олошороогүй, харин 4042 толгой хүрэтэрөө доошоо орошоо hэн. Энэ үе соо гүүнүүдэй тоо илангаяа олоор үсөөрөө. Табяад оноор адуун hүрэгэй гуша гаран процентнь гүүнүүд байдаг haa, 1964 ондо энэнь арай гэжэ 25 процент болодог байhан. Манайшье совхозой адуун мүн лэ нимээр үсөөрhэн юм.

Зазын адаг, Жаргаланта, Бүтүү, Байса, Ёндонгиноо, Ингүүр гэжэ холын бэлшээреэр элбэг манай совхоздо адуу үсхэбэрилхэ гэhэн аймагай зургаанай шиидхэбэри 1964 ондо гараhан байна. Тэрэ гэhэнhээ хойшо адуун hүрэгнай олошоржо эхилээ. Адуун hүрэгые нэгэ доронь байлгахада совхоздо олзотой байhаниинь элирээ hэн.

Адуу харууhалха тусгаар фермэ эмхидхэгдэжэ, совхозой бүхы морид гансал холын бэлшээридэ адуулагдадаг болоо. Тиимэhээ үхэрэй бэлшээриин хагда ногоо адуун дууhажархихоёо болёо. Ажалай зүбөөр эмхидхэгдэдэг болоhонhоо хойшо харууhалжа байдаг гүүнүүдэйнь зуун толгой бүриhөө 70—80 унаган абтажа түлжүүлэгдэнэ. Үбhэ эдингүй үбэл зунгүй гансал бэлшээридэ ябабашье, эндэхи адуун жэлэй дүрбэн сагта нэгэл жэгдэ тобир тарган байдаг.

Мяха абаха шэглэлтэйгээр эмхидхэгдэhэн энэ фермынхид hүрэгөө олошоруулхаhаа гадна, олон адуу гүрэндөө тушаадаг, республикынгаа арад зондо худалдадаг юм. Жэшээнь, 1966 оной эсэстэ Улаан-Үдын мяханай комбинадта 120 эрэ гунад тушаагдаа. Эдэ адуун бүгэдэ тарган ба дундуур тарган гэhэн сэгнэлтэтэйгээр абтажа, тус бүринь дунда зэргээр 138 түхэригэй болоо. Нёдондо Нарhата тосхондо болоhон ярмагта манай совхоз 108 даага худалдаhан байна.

Адуунhаа абтаhан мяхан hайн шанартай, үнэ сэнгээр хямда байдаг. Адуунай центнер мяханай өөрынь үнэ сэн 30—40 түхэригhөө дээшэ болодоггүй. Газаа тээшэнь худалдаhан адуун бүриhөө совхоздо ородог сэбэр олзо 90 түхэригтэ хүрэнэ. Жэл соо адуунhaa абтаhан продукциин хэмжээе тоолоод үзэхэдэ, эндэ гаргашаhaань хоёр дахин ехэ байдаг.

Адуунай фермэ урдань нэгэдэхи отделенидэ мэдэлтэй байгаа. Тиимэhээ адуушадай ажал мүнөө сагай эрилтын ёhoop эмхидхэгдэдэггүй, үүлтэр hайжаруулха хүдэлмэри ябуулха зооветмэргэжэлтэд дуталдадаг hэн. Илангаяа адуушадай эрилтэ муугаар хангагдадаг. Эдэ бүгэдые хараадаа абажа, 1830 адуутай, тэрэ тоодо 590 гүүнтэй, тус фермээ энэ жэл тусгаар отделени болгоhон байнабди.

Хорёод жэл адуушанаар хүдэлмэрилжэ, ажалдаа дүршэл ехэтэй болоhон коммунист Дымбрылов Лубсан Базарович энэ отделениин эрхилэгшээр томилогдоо. Гушаад жэлдэ малай «доктороор» ажаллаhан Нимбу Аюшеевич Аюшеев отделениин ветеринарна фельдшерээр хүдэлмэрилнэ. Эндэхи тоо бүридхэгшөөр ажалладаг Будажап Эрдынеев мүн лэ ажалаа hайн мэдэхэ, дүршэл ехэтэй бухгалтер юм. Ерэхэ жэлэй эхеэр адуушад өөhэдынгөө зоотехнигтэй болохо.

Энэ отделенидэ мүнөө үедэ 4—4 адуушадhаа бүридэhэн 5 звено эмхидхэгдэнхэй. Адуушад бэс бэеэ халан ажалладаг.

Звено бүхэндэ 400—500 адуун даалгагданхай. Эрэ, эмээрээ, ехэ, багаараа илгагдаhан адуун 4 hүрэг болоно. Декабрь соо илгагдаhан тэжээбэринүүдые совхозоймнай суута адуушан Малан Эрдынеевич Базарсадуевай звеногойхид харууhална. Тэжээбэридэ ороhон малай ехэнхинь хүгшэрhэн гүүнүүд, племенной азарга, нарайдаа үнишэржэ гү, али эхэдээ голуулжа, hайса тэнжээгүй даагад байдаг.

Холынгоо бэлшээри аша үрэ ехэтэйгээр хэрэглэхын тула урдань хооhон талын зэнхыжэ харагдадаг газараар адуушанай шэнэ шэнэ гэр байранууд баригдадаг болонхой. Адуунай тусгаар отделениин бии болоhон сагhаа хойшо эндэхи барилга илангаяа эршэтэйгээр ябуулагдана. Отделениин мэдэлдэ үгтэhэн «ДТ-75» тракторaap эндэхи механизатор Николай Федорович Поляков барилгын модо, үбhэ зөөнэ. Малаа өэлжээгээр манадаг эндэхи адуушад ехэнхи барилгаяа өөhэдынгөө хүсөөр хэдэг юм. Романовка тосхоной «Речтранс», лесничество гэхэ мэтэ организацинууд автомашинануудаар, барилгын хэрэгсэлнүүдээр, мүн барилгашадааршье манай адуушадта туhа хүргэдэг гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Үбэл зунгүй эмээл морёор ябадаг адуушад муу бэшэ салин абадаг. Гэбэшье тэдэнэрэй ажалайнь түлбэри бүтээhэн хүдэлмэриhөөнь, абаhан продукциhaaнь дулдыдана. Үбэлэй сагта нэгэ хүн 80 гүү унагадтайнь харууhалха нормотой. Харин эхэhээ илгагдаhан унага, даага манадаг адуушадайхи — 100 толгой юм. Нормоёо дүүргэhэн адуушадай ажал 4-дэхи разрядаар сэгнэгдэхэhээ гадна, холын бэлшээридэ ябаhанайнь түлөө 40 процент нэмэлтэ түлбэри үгтэдэг. Иигэжэ адуушадай нэгэ hарын салин дунда зэргээр 120-130 түхэриг болодог. Тэрээнhээ гадна түсэбhөө гадуур унага абаhан, тэжээл арьбалhан адуушадта нэмэлтэ түлбэри үгтэнэ. Жэшээнь, 100 гүүн бүриhөө 70-haa дээшэ унага түлжүүлhэн звено 8—9 hаратай 1 унага абана. Үбhэ тэжээл арьбалhан звено тэрэнэйнгээ 40 процентые мүнгөөр абадаг.

Моридые үсхэбэрилжэ, адуунай мяха ехээр абаха зорилготой отделенидэмнай шиидхэгдээдүй байhан асуудалнууд үшөөл олон. Эгээн шухалань племенной хүдэлмэри болоно. Һүрэгүүдэйнгээ тоо толгойе олошоруулхаhaa гадна, бэеэ түргэн хүсөөд, hайн шанартай мяха үгэдэг үүлтэрэй адуутай болохо хэрэгтэй. Ямар үүлтэрэй азаргаар нютагайнгаа hүрэг hайжаруулаа haa hайн бэ гэhэн асуудал шиидхэхын тула hүүлшын 3—4 жэл соо нэгэ хэды туршалга хэгдэжэ үзэгдөө.

Мүнөө үедэ совхоз дотор үсхэбэрилэгдэжэ байhан адуунай ехэнхи хубинь нютагай үүлтэрэй байбашье, нэгэ зариманьхолимог үүлтэрэй юм. Дайнай удаадахи жэлнүүдтэ хүдэлмэри хэхэ моридой хэрэгтэй болоод байха үеэр Буденовко, Донской үүлтэрэй томо азаргануудые табиhан байнабди. Хожомынь, таби гаран оноор, хүнгэн, гүйгөөшэ моридой хэрэгтэй болоходо ород болон орловско гүйгөөшэ үүлтэрэй азарганууд зарим адуунда табигдаа. Эдэ азаргануудhaa гараhан түл унаганhaa хойшо жэлэй дүрбэн сагта адуу дахажа, гансал бэлшээреэр амидараад ябадаг. Тиимэhээ буряад үүлтэрэй моридтол адли нютагайнгаа эрхэ байдалда таарадаг юм.

Үүлтэрэйнгээ талаар нимэрхүү түхэлэй адуун hүрэгтэ үбэл зунгүй бэлшээридэ ябажа шадахагүй үүлтэрэй азарга дүтын 3—4 жэл соо хэрэглэжэ болохогүй гэжэ туршалга харуулаа. Нэгэдэхеэр, урдань адуунда ябадаггүй сурхи үүлтэртэй холилдоhон hүрэгтэ дахин тиимэ азаргануудые табихада муу. Юундэб гэхэдэ, нютагайнгаа эрхэ байдалда дадахай, үбэл зунгүй бэлшээр[идэ] тобир тарган ябадаг бүр[ин] үүлтэрэй адуунай шэнжэ хо... мынь гээгдэжэ болохо гэж[э] hэжэглэмээр.

Хоёрдохёор, хорёодо оро... гүй, үдэр hүнигүй бэлшээр[идэ] ябадаг hүрэгые алдангүй х[а]рууhалхань бэрхэтэй. Тиимэ[hээ] өөрынгөө бүлэг адуу алдангү[й] ээрэжэ, манажа ябадаг азар[га] адуушанай түрүүшын туhа[ла]марша болоно. Зүгөөр ганса[л] нютагай үүлтэрэй адуун[hаа] гараhан азарга нимэ шэнжэт[эй] байдаг. **Гурбадахяар,** холоhоо асарагдаhан азарга гүүнүү[д] хуряагаад, адуунда ябажа шад[а]хагүйhөө гадна, нютагай үүлт[э]рэй азаргануудhaa айжа, 2-... гүү дахажа үбэлжэдэг. Зун[ай] сагта hоно, боргооhондо ядаа... зүдэрдэг зантай. Намартаа ... биржон таргалбашье, декаб[рь] январиин хүйтэндэ hөөргөө ... ража, орооной эхилтэр тарга[ла]жа үрдидэггүй.

Нимэ азаргануудые бааз[а] соо байлгаад, зэрлиг тооной гү[ү]нүүдые ургаар барижа ороо[д] оруулха гэхэдэ, үлүү гаргаш[а] хэгдэхэл. Отделени мүнөө д... рэ нимэ хүдэлмэри ябуул[ха] шадахагүй байна. Ушар тии[мэ]hээ нютагай үүлтэрэй азар[га]нуудые олоор үсхэбэрилжэ, а[й]магайнгаа ондоо ажахын[уу]тай андалдаха хүдэлмэри эх[и]лэнхэй.

Адуунаймнай отделени 19.. онhоо ажахын тоосоондо оро... хоор хараалагдажа, ерэхэ ж[э]лэйнь үйлэдбэриин түсэб табиг[]дажа байна. Жэл соо гарг[а]шалагдаха гарза, орохо олз[о] хоёрынь тооложо үзэхэдэ, ни[]лээд ехэ мүнгэн зөөри совхо[з]доо оруулха болоно. Адууна[й]гаа мяха гүрэндэ тушаажа, рес[]публикынгаа арад зондо худа[л]дажа олоhон мүнгэниинь бүх[ы] гаргашыень хаагаад, үшөө хаха[]дынь үлэнэ. Тэрээнhээ гадна ондоо ажахынуудта тэргэ, шар[]гада hураhан мори худалдаха[]бди. Мүн совхозой элдэб ажал[]да хэрэглэгдэhэн мориной үдэр бүриин сэн адуушадай жасад[а] орожо байха. Эдэ бүгэдые ха[]ража үзэхэдэ, адуун hүрэгө[ө] олошоруулаад, нэгэ доронь ха[]рууhалхада олзотой байhаниин[ь] арсашагүй.

Олзо ехэтэй энэ hалбар[и] хүгжөөн, республикаяа адуу[]най мяхаар хангаха зорилго[]той отделениин адуушадай зве[]нонууд хоорондоо социалис ёhoop мүрысэн ажалладаг. В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэ[]лэй ойн хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсажа, 1969 оной эсэстэ отделениингээ адуун hүрэг 2600-да хүргэхэ, тэрэ тоодо гүүнүүдэйнгээ тоо 700 болгохо, 100 гүүн бүриhөө 75 унага түлжүүлхэ социалис уялга абаhан манай адуушадай хэлэhэн үгэдөө хүрэхэнь дамжаггүй.

Н. ЦЫРЕНОВ,
Яруунын аймагай Исэнгын совхозой главна зоотехник.

ҺУРГУУЛИ — ШАБИНАР — ТҮРЭЛХИД

ХУУДАҺАН № 1

[А]ЖАЛАЙМНАЙ ҺҮЛДЭ

[...]уехэ багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэл боло[...] түүхэтэ ойдо манай Үльдэргын дунда һургуу[...]нэй бэлдэжэ эхилэнхэй юм. Энэ һуралсалай [...] эхинһээ һурагшад, һургагшад олон бодото зо[...]нуудые урдаа хараалаһанхай ажаллажа эхилэн[...]. Һуралсал хүмүүжүүлгын алибаа ажал [...]та ашата багша Ленинэй арюун һайхан ажал [...]эй нягта холбоотойгоор табигдаха. Үндэр дэ[...]шын ойдо бэлэдхэл ажалаймнай арюун һүлдэ [...]хой.

[...]ргуулиингаа урда бодхооһон Ленин багшын то[...]ост һурагшадыемнай үглөө бүри угтана. Багша [...]уряанууд Ленин тухай һануулна. Ород, буряад [...]эй багшанар Ленин тухай гоё һайхан сэсэн [...] мэдүүлэлнүүдые хэрэглэн, һурагшадаа ба[...]улна. Бүхы классууд соо Ленин багшадаа зо[...]һан ажал хэрэгтэй юм. Ленин тухай үнэн зүр[...] бүтээһэн альбомууд, монтажнууд олошоржол[...]. 8-дахи «А» класс (классай ударидагша Бур[...]-эй габьяата багша Дондокова Дулгарма Дон[...]на) Ленинэй булан байгуулжа эхилһэн юм. [...] классаа Ленинэй класс болгонхой. Тэдэнэй [...]улһан юумэ (Ленинэй зурагууд, Ленин тухай [...] абаһан бэшэгүүдынь олоншье, һониншье бо[...]й. Эдэнэй саашадаа бүтээхэер табиһан зорил[...]тон ехэ юм. Энэ һуралсалай жэлдэ Ленин баг[...] холбоотой нангин газарнуудтай үргэн холбоо [...]улха, Ленинэй ажабайдалтай улам үргэнөөр [...]саха, тиигээд 1969 оной хабар Ленинград ошо[...] Ленин багшын ажабайдалтай холбоотой газар-нуудые нюдөөрөө хараха гэһэн арюун зорилго урдаа табинхай.

Дуу, хүгжэмэй багша А. Ц. Цыденова Ленин тухай һурагшадай концерт бэлдэнэ. Гар ажалай багша Ж. Д. Цыжипов һурагшадтаяа ураар дархалжа, тосхонойнгоо бүхы айлнуудые Ленин багшын — гоё раматай — дүрсэтэй болгохо зорилго табинхай. Тэрээнһээ гадна, һурагша бүхэн өөрынгөө гэртэ Ленин багшын булан байгуулха юм. 8-дахи «Б» классайхид (классай ударидагша Гатыпова Ц-Д.) Ленин тухай номуудай библиотекэ эмхидхэнэ. Олон классууд Ленинтэй уулзаһан, хамта хүдэлһэн хүнүүдтэй холбоо байгуулха, Ленин багшын нангин газарнуудаар аяншалһан хүнүүдтэй (тэдэнэй дунда багшанар бии), Ленинэй орденоор шагнагдаһан хүнүүдээр уулзаха, хөөрэлдэхэ түсэбтэй. Мүн Ленин тухай арадай аман зохёол, дуу суглуулан согсолжо, бэшэмэл журнал гаргаха арюун зорилго табинхай. Ленин багшын 100 жэлдэ бэлдэжэ байгаа гайхамшаг үедэ хэгдэжэ байгаа нангин бүтээлнүүдые согсолон эблүүлжэ, элдэб олон темэдэ альбом болон суглуулбари һургуулиин баялиг болон үлэхэнь дамжаггүй. Ленин багшын арюун нангин нэрэтэй, тэрэнэй үндэр гэгээн ажабайдалтай холбоотойгоор һуралсалай жэл үнгэржэ байна. Иимэ үедэ багшанарые ямар олон һайн һайхан хэрэгүүд угтан хүреэлнэб. Эдэ баялигые дүүрэн хэрэглэхэ гээшэ багшанарай уялга мүн.

Ц. НОМТОЕВ,
һургуулиин директор, Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй габьяата багша.

ҺУРГУУЛИИН ТҮҮХЭҺЭЭ

[...]дэргэ тосхоной тэг дунда ба[...]һан үндэр гоё байшан томо [...]нуудаараа яларан, хүн бүхэнэй [...] буляадаг. Энэмнай Үльдэргын [...] һургуули гээшэ. Хэнэй уран [...]ак гараар бүтэһэн ордон юм. [...] Пенсионер Жамбал Доржиевич [...]илоной хүтэлбэри доро буурал [...]йто үбгэдэй «мүнгэн» хурса һү[...] бодхоогдоһон байшан юм. Һур[...]шн байшан барилгада Ч. Цы[...]пов, Д. Галсанов, В. Филип[...] Б-Ц. Ширапов, Ц. Дубчанов [...]д үнэн һэшхэлээрээ оролдожо, [...]һаа шалгараа.

[...]рагша бүхэн һургуулиингаа түү[...]дэхэ ёһотой. Үльдэргын багша[...] энэ талаар ехэхэн хүдэлмэри [...], мүнөө хэжэшье байна. Һур[...]шнгаа түүхэ бэшэхэ хэрэгтэ олон [...]гшад хабаадалсаһан: материал [...]улжа, тусхай альбом бэлдэһэн, [...]дэ музей эмхидхэһэн байна.

[...]үүшын һургуули эгээ ехэ гэр[...] Ямпил Зодбоевойдо 1922 ондо [...]һэн түүхэтэй. Түрүүшын багша [...]ил Базаров арбаад гаран үхи[...]ые суглуулжа, хэшээл үнгэргэ[...] эхилһэн юм. Тэрэ үедэ буряад [...] дээрэ нэгэшье номгүй һэн ха: [...]дь, карандаш, ручка гэхэ мэтые [...]үүд нюдэндөөшье хараагүй бай[...] 1930 ондо һургуулидань орой[...]0 үхибүүд һурадаг һэн.

[...]0 ондо Үльдэргэ тосхондо до[...] жэлэй һургуули нээгдэжэ, тэн[...] 280 үхибүүд һурадаг болоһон. [...]үшын директорээр нүхэр Б. Н. [...]нжапов томилогдоо һэн.

[...]эгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ [...]ай һүүлээр 1949 ондо Цокто [...]оевич Номтоев директорээр то[...]гдоод, мүнөө болотор ажалла[...] байна бшуу.

[...]6 ондо Үльдэргын найман жэ[...] һургуули дунда һургуули бол[...]ожо, 1968 ондо түрүүшын һу[...]шад аттестат абаһан юм.

[...]хибүүдые коммунис ёһоор һур[...], хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ ехэ ам[...]тануудые түйлаһанайнгаа түлөө [...]эргын дунда һургуули РСФСР-[...] Президиумэй Хүндэлэлэй грамо[...] шагнагдаһан.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Социалис Ажалай Герой, багша Ц. Номтоев Үльдэргын аха заха үбгэжөөл Буда Намсараевтай хөөрэлдэжэ байна.

«ЛИТЕРАТУРНА АЛЬМАНАХҺАА...»

Энэ һургуулида Дулгарма Дондоковна Дондокова аяар хорёод гаран жэлдэ багшална.

— «Үхибүүдые түрэлхи хэлэндэнь һайнаар һургаха, тиихэдэ тэрээндэ дуратай болгохо тон шухала. Энэ зорилгоёо бэелүүлхын тула классһаа гадуур хүдэлмэри тон һайнаар эмхидхэхэ ёһотойбди»,— гэжэ Дулгарма Дондоковна хөөрэнэ. Түрэлхи литература шудалалгада саг үсөөн үгтэдэг дээрэһээ тэрэ хүдэлмэреэ хэшээлнүүдэй һүүлдэ, литературна кружогто үргэлжэлүүлдэг. Багша уран зохёолнуудые үзүүлхэдээ, тэдэнэй хэлэндэ гол анхаралаа табидаг. Тиигэжэ һурагшадынь буряад хэлэнэй барагдашагүй баялигтай танилсахадаа, өөһэдөөшье уран гоёор бэшэхэеэ оролдодог. Жэшээнь, Б. Абидуевай «Хабарай үдэшэ» гэжэ шүлэгые хэшээлдээ үзөөд, һүүлээрнь кружогой гэшүүд «Манай Үльдэргын хабар» гэһэн темээр уран найруулга бэшэһэн. Х. Намсараевай «Үүрэй толон» романиие үзэжэ дүүргэөд байхадаа, һурагшад өөһэдөө материал суглуулжа, «Манай Үльдэргэ урдань ба мүнөө» гэжэ темээр уран найруулга зохёоһон тусхай альбом бэлдэһэн юм.

Ж. Тумуновай «Талын бүргэд» гэжэ рассказаар баһал һонин хүдэлмэри классһаа гадуур ябуулагдаһан. Жэшээнь, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнда ябалсаһан Ж. Д. Сампилон, Н. Д. Лобов, Ц. Б. Батуев, Ц. Н. Номтоев, Д. Ц. Дашинимаев болон бусад хүнүүдээр уулзалга хэһэн, тиихэдэ тэдэнэй дайнда ябаһан тухай хөөрэлдөөнүүдые бэшэжэ абаад, «Үльдэргынхид — фронт дээрэ» гэжэ альбом бүтээһэн.

Һүүлэй үедэ буряад литератураар олимпиада үнгэргэдэг болонхой. Тэрээндэ үхибүүд эдэбхитэйгээр оролсодог.

Кружогто хабаададаг һурагшад уран гоёор бэшэжэ һурахын, дадал абахынгаа хажуугаар, арадай аман зохёол: таабари, оньһон үгэ, онтохо ба үльгэрнүүдые нютагайнгаа үбгэд хүгшэдһөө суглуулдаг, тэрэ материалаа «литературна альманах» соогоо гаргадаг юм.

Олохон һурагшад арадай аман зохёолнуудые суглуулгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Жэшээ болгон һурагшадай бэшэһэн шүлэг, уран найруулганууд доро үгтэбэ.

ТҮРЭЛ ҺУРГУУЛИМ

Энэ һайхан һаруул
һургуулидаа
Үхибүүд бидэнэр һуранабди.
Энэ һайхан һаруул һургуулидаа
Үхибүүд бидэнэр дуратайбди.
Эбтэй олоороо бидэнэр
Эндэ хамта һуранабди.
Эрдэм тээшэ тэгүүлнэбди,
Эндэ ажалда дүршэнэбди.
Һургуулимнай классуудынь
Һаруул, сэбэр, уужам даа.
Һурганал бидэнине эрдэмдэ
Һайхан сэдьхэлтэй
багшанарынь.

Р. БАТУЕВА,
6 классай һурагша.



ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Буряадай АССР-эй габьяата багша Д. Д. [Дон]докова хэшээлээ үнгэргэжэ байна.

Ц-Ж. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.

1. ҮХИБҮҮН БҮХЭНДЭ— ДУНДА ЭРДЭМ

Ойрын жэлнүүдтэ үхибүүн бүхэниие дунда һургуулитай болгохо тухай манай Коммунис парти болон Советскэ правительствын табиһан зорилгые Үльдэргын багшанар урагшатайгаар бэелүүлжэ эхилэнхэй. Энэ харюусалгатай хүдэлмэриие урагшатайгаар эбуулхын тула хамагай түрүүн бүхы үхибүүд найман жэлэй һургуулиие дүүргэхэ ёһотой ха юм. Тус һургуулиин коллектив, түрэлхид болон нютагай олониитэ һүүлэй жэлнүүдтэ һургуули тухай хуулиие бодото байдал дээрэнь бэелүүлхэ талаар ехэхэн оролдолго гаргаһан. Тэдэнэй оролдолго, эдэбхи үүсхэл дэмы байгаагүй: һургуулиин наһанай үхибүүд бултадаа һурадаг, нэгэшье үхибүүн шалтагаангүйгөөр һургууляа орхихоо болиһон. Жэшээнь, «Коммунизм» колхозой адуу малшад, хони ямаашад Үльдэргэ тосхонһоо холо ажаһуудаг. Тэдэнэй үхибүүдые бултыень эрдэм бэшэгтэ һайнаар һургахын тула уужам дулаан гэр байра хэрэгтэй ха юм.

Һургуулиин хашаа соо орохолоор, хүрин улаан түмэр хушалтатай шэб шэнэхэн үндэр гоё гэр харагдаадхидаг. Энэмнай нёдондо баригдаһан һургуулиин интернат гээшэ. Тэрэниие амаралтада гараһан үбгэд уран гараа гаргажа, Ж. Д. Сампилоной хүтэлбэри доро һургуулидаа бэлэглэһэн юм. Мүнөө тэндэнь холын гүүртэдэ ажалладаг малшад, хонишодой 70 гаран үхибүүд байдаг. Богоһыень алхан орохолоор, бүхы юумэниинь хүмүүжүүлгын удхатайгаар хэгдэһэн, зохёогдоһон. Тэндэнь сэбэр, дулаан гээшэнь! Үхибүүдэй сүлөө сагаа үнгэргэхэ таһаг, хэшээлдээ бэлдэхэ гү, али ном уншаха тусхай уншалгын комнато бии. Бүхы үхибүүдынь гоёор шэмэглэгдэһэн столоводоо үдэртөө 3 дахин орожо, амтатай халуун эдеэ хоол баридаг. Тиихэдэ хахадһаа ехэнхи үхибүүдынь түлөөһэгүйгөөр эдеэлдэг.

Үнгэрһэн һуралсалай жэлдэ дурсагдаһан һургуулиин наймадахи класс 28 хүн дүүргэжэ, мүнөө тэдэнэй 26-нь юһэдэхи класста һурана. Хоёр хүниинь техникумдэ оронхой.

Бүгэдэ ниитын арбан жэлэй һуралсалда орохо зорилгонуудые бэелүүлхын тула үнэн зүрхэнһөө эрдэм бэлигээ үхибүүдтэ үгэн ябадаг багшанар Үльдэргын һургуулида олон юм. Тэдэнэй дундаһаа Социалис Ажалай Герой, РСФСР-эй габьяата багша нүхэр Ц. Н. Номтоев, Буряадай АССР-эй габьяата багша Д. Д. Дондокова, эхин классай багшанар А. Д. Голубева, Д-Х. Ж. Жамбалова, Я. Ш. Бадмацыренова, хари хэлэнэй багша С-Д. Б. Гатыпова, географиин багша Ж. М. Мажиев, ажалай багша Ж. Ц. Цыжипов гэгшэдые онсо илгамаар.

Дээрэ дурдагдаһан багшанарай хэшээлдэ ороод харахада, өөрынгөө маягтай, һонирхолтой; үзэжэ байһан материалынь научна талаараа гүнзэгы, үхибүүдэй ухаа зүрхэ хүдэлгэмэ байдаг.

Цокто Номтоевичой хэшээлдэ оло дахин оргдоошье, тэрэнэй барагдашагүй баян методическа аргануудтайнь танилсагдаашье. Энэ багшын баян дүй дүршэл тухай бэшэхэ болоо һаа, ганса номдо багтахагүй байха!

Нүхэр Номтоевой хэшээлдэ ороходо, тэрэнь бэшэ багшанарай хэшээлһээ нэгэл ондоохон байдаг: нэгэндэ, һурагшадай зүрхэ сэдьхэл хүдэлгэмэ, хоёрто, хэшээл бүхэниинь хүмүүжүүлгын шэнжэтэй, гурбада, үзэжэ байһан материалынь ажабайдалтай нягта холбоотой.

Буряадай АССР-эй габьяата багша Д. Д. Дондокова ород ба буряад хэлэнүүдые тус һургуулида хорёод гаран жэлдэ заадаг. Дулгарма Дондоковна үхибүүдые эрдэм бэшэгтэ һургаха хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ зорюулан ажалладаг багшанарай нэгэн. Хэшээлнүүдэйнгээ үрэ дүнгые эрид һайжаруулхын тула хэды шэнээн ехэ бэлэдхэлэй хүдэлмэри ябуулна, бүтээнэ гээшэб!

— Үхибүүдые түрэлхи хэлэндэнь дуратай, шуналтай болгохо тон шухала. Үхибүүдэй түрэл хэлэн дээрэө алибаа юумые тон гүнзэгыгөөр ойлгожо абадаг шэнжэ тухай ородой агуу ехэ педагог К. Д. Ушинскиин заабариие хододоо һанажа ябаха багшын нангин уялгань болоно ха юм,— гэжэ Дулгарма Дондоковна хөөрэнэ.

Тэндэхид мүн хэшээлээ үнгэргэхэдөөшье, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулхадаашье В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлгэтэй нягта холбон, тон һонирхолтой элдэб янзын материалнуудые үргэнөөр хэрэглэнэ.

Нэгэдэхи классай багша Д-Х. Ж. Жамбалова мүнөө үзэглэл үзүүлжэ байхадаа, һурагшадтаа Ленин тухай оньһон үгэнүүдые уншажа үгэдэг. Жэшээнь, «Байгал далайн уһан һайхан, Ленин багшын һургаал һайхан».

Үльдэргын багшанар түйлаһан амжалтаараа һанаагаа амарангүй, үхибүүн бүхэниие дунда һургуулитай болгохо зорилгоёо бүри урагшатайгаар бэелүүлхын тула үшөө ехэ хараа түсэб урдаа табинхай. Хамагай түрүүн ойрын жэлнүүдтэ нэгэшье үхибүү хоёрдохи жэлдэнь үлөөнгүйгөөр ажалладаг болохо гэһэн тон харюусалгатай уялга абанхай.

2. „ХҮН БОЛОХО БАГАҺАА...“

Улаан бургааһандал ургажа ябаһан үхибүүдые һайн һайхан сэдьхэлтэйгээр, үнэн сэхээр, Эхэ орондоо, түрэл партидаа дуратайгаар, ажал хүдэлмэридэ дүй дүршэлтэйгөөр хүмүүжүүлхэ тон харюусалгатай хэрэгтэ шударгыгаар, ами наһаяа гамнангүй оролдожо ябадаг багшанар энэ һургуулида олон лэ байха.

— Коммунизм байгуулха манай хүүгэдые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ арад зоной һайхан заншалые (арадай педагогикые) манай багшанар өөрынгөө хүдэлмэридэ хэрэглэдэг. Эдихэ ууха, хубсаһа хунарай элбэг дэлбэг, ажаһуудалай баян болохо бүри хүмүүжүүлгын эрилтэ улам нарижаха, үргэгдэхэ ёһотой ааб даа. Нэн түрүүн һургуули түрэлхид хоёр нэгэдэжэ, гүлмэр үхибүүдые хоёр гарһаань тэгшэ хүтэлэн, эрдэм соёлой орьёл өөдэ алхалуулха нангин уялгатай бшуу,— гэжэ Цокто Номтоевич хөөрэнэ. Тон зүб лэ хөөрэнэ.

Яруунаархин Цокто Номтоевичые «Цокто-багша» гэжэ нэрлэдэг. Хүн зоной иимэ дээдэ зэргын сэгнэлтэдэ хүртэхэ гээшэмнай ямар ехэ зол жаргал гээшэб! Яруунын һургуули бүхэндэ тэрэнэй шабинар багшалдаг. Жэшээнь, Үльдэргын һургуулида ажаллажа байһан багшанарай ехэнхинь Цокто-багшын шабинар юм.

Цокто-багша үхибүүдые алишье талаһаань коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ хамаг хүсэ шадалаа, эрдэм бэлигээ, халуун зүрхэеэ зорюулаа бшуу: аяар 40-өөд жэлэй туршада багшалан ябана ха юм. Энэ саг болзор соо хэды олон үхибүүдэй «хүлынь дүрөөдэ, гарынь ганзагада» хүргэгдөө гээшэб?! Тиихэдэ нүхэр Номтоев өөрынгөө баян дүй дүршэлые «үбэртэлөөд» ябангүй, хамта ажаллажа байһан нүхэдтөө, илангаяа залуу багшанарта дамжуулан үгэдэг.

Һургуулида, класс бүхэндэ хэгдэжэ байгаа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлэдхэлгэтэй нягта холбоотойгоор ябуулагдана. Жэшээ болгон, 8 классай хүтэлбэрилэгшэ С-Д. Б. Гатыповагай ябуулжа байһан хүдэлмэритэй танилсая.

Тус классай һурагша бүхэн өөрынгөө гэртэ «Ленинэй булан» эмхидхэжэ эхилээ. Тэдэнэй үүсхэлээр һургуулиин һурагшад бултадаа тиимэ булан бии болгохо гэжэ шиидэнхэй. Тэндэнь Ленинэй портрет, Ленин тухай номууд, значогууд болон бэшэшье Ленидэ хабаатай юумэнүүд суглуулагдаха юм. Классайнгаа буланда Ленин тухай угаа һонирхолтой материал бэлэдхэжэ байна. Жэшээнь, буряадай мэдээжэ революционер М. М. Сахьянова болон Ленинние хараһан бэшэшье хүнүүдһээ бэшэг абана. Мүнөө бүхы классаараа тусхай лекци-концерт бэлдэжэ байна: малшанай отара болон гүүртэ дээрэ концерт харуулхынгаа урда тээ һурагшад Ленин тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэхэ юм. Тиихэдэ Дулма Базаровна түрэлхидэй дунда баһал горитой хүдэлмэри ябуулна. Түрэлхидынь һарадаа хоёр дахин һургуулида ерэжэ, тон һонирхолтой лекцинүүдые шагнадаг. Нёдондо педагогикын темээр лекци уншагдадаг байгаа һаа, харин мүнөө жэлдэ «Ульяновтанай бүлэ үхибүүдээ яажа хүмүүжүүлдэг байгааб?» гэһэн темээр лекцинүүдые нүхэр Гатыпова уншажа эхилэнхэй.

— Үхибүүдые һайнаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ түрэлхидые эдэбхитэйгээр хабаадуулжа шадабал, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ехэ урагшатайгаар ябуулагдадаг,— гэжэ Дулма Базаровна хөөрэнэ. Түрэлхидэй дунда ябуулжа байгаа тэрэ багшын хүдэлмэритэй танилсахада һонирхолтойшье, туһатайшье байгаа һэн. Теэд багшын оролдолго талаар ошоогүй: һурагшадынь жэлһээ жэлдэ бултадаа нэгэ классһаа нүгөө класста ороно бшуу. Класс сооо нэгэшье үхибүүн тоомоо таһардаггүй, ямаршье муу ябадал гаргадаггүй. Тиихэдэ дүрбэ, табаар һурадаг һурагшадынь жэлһээ жэлдэ олошорно. Жэшээнь, үнгэрһэн һуралсалай жэлые 6 хүн хамаг предмедүүдээрээ эрхим дээдын сэгнэлтэ, хахадһаа ехэнхинь эрхим сэгнэлтэ абаһан юм.

Нүхэр Гатыпова шэнгеэр үнэн зүрхэнһөө оролдожо, үхибүүдые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ габшагай солбоноор хабаадалсадаг багшанар Үльдэргэдэ олон.

3. АЖАЛАЙ АМТА ТАНЮУЛАН...

Эрдэм бэлигээ һурагша бүхэн ажал хүдэлмэридэ, ажабайдалда хэрэглэжэ шадахаар хүмүүжүүлэгдэхэ ёһотой. Коммунизм байгуулагшадай моральна дүримэй нэгэ һалаае бэелүүлхын тула Үльдэргын багшанар бага бэшэ хүдэлмэри ябуулна. Һурагшад ажалай хэшээлнүүдтэ мастерской соогоо элдэб багажа зэмсэгүүдые дархалдаг. Жэшээнь, жэл бүри үбһэ хуряалгын түрүүшын үдэртэ һурагшад өөрынгөө гараар хэһэн аса, тармуурнуудаа баяр ёһололой оршон байдалда колхознигуудта бэлэг болгон баридаг. Теэд тэдэнэр ганса бэлэгээр һанаагаа ханадаг бэшэ, харин өөһэдөө колхозой ажал хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг. Жэшээнь, үнгэрһэн зун 8—9 классай һурагшад бүхы классаараа биологиин багша нүхэр Э. Ц. Бальжинимаевай хүтэлбэри доро хони хайшалалга дээрэ ажаллаһан. Тэдэнэр хамта дээрэнь 2200 хони хайшалжа, 66 центнер нооһо абаһан юм.

Үбһэ хуряалга дээрэ 100 гаран һурагшад ажаллажа, ехэхэн хүдэлмэри бүтээһэн юм. Жэшээнь, тракторна косилкын ябажа шададаггүй газарта һурагшадай бригадынхид гараар сабшаһан, хамта дээрээ 255 гектар хуряаһан.

Энэ һургуулиин һурагшад өөрынгөө колхоздо ганса амаралтынгаа үедэ бэшэ, харин жэлэй дүрбэн сагта туһалжа байдаг. Жэшээнь, мүнөө класс бүхэн нэгэ нэгэ отара гү, али фермэ даажа абанхай. Дулма Базаровна Гатыповагай хүтэлбэрилдэг наймадахи класс үнинэй коммунист, колхозой түрүү хонишон С. Д. Доржиевай отарада долоон хоногто нэгэ дахин ошожо, ажахыдань туһалхынгаа хажуугаар, һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг, концерт харуулдаг. Нүхэр Доржиевай отарынхид агууехэ багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ хабаадажа эхилэнхэй. Теэд һурагшад баһал хаба шадалаараа туһална. Жэшээнь, тэдэнэр отара дээрэ ажаһуудаг айл бүхэндэ «Ленинэй булан» түхеэржэ захалаад, Ленин тухай номуудые хонишодто уншажа үгэнэ. Энэ наймадахи классай гаргаһан эдэбхи үүсхэлые бүхы классууд һайшаажа, холын гүүртэ, отара дээрэ ажаһуудаг айл бүхэнэйдэ «Ленинэй булан» бии болгохо юм.

Коммунис ажалай ударник, аймаг соогоо суудал гараһан хонишон Сандак Доржиевич Доржиев һурагшад тухай иигэжэ хөөрэнэ:

— Мүнөө үеын үхибүүд эрдэм бэшэгтэ һурахадаашье, ажал хүдэлмэри хэхэдээшье шуран габшагайнууд, һүбэлгэн ухаатайнууд болонхой. Дунда һургуули дүүргэжэ хонишод малшад, моришод гү, али механизаторнууд болоод, түрэл колхоздоо ажалладаг хүнүүд олошорно. Миниишье басаган Сырен-Дулма 10 класс дүүргэөд, намтаяа хонин дээрэ ажаллана. Үхибүүдтэ ажалай амта танюулан һургаха хэрэгтэ манай һургуули ехэхэн үүргэ дүүргэнэ бшуу.

Иигэжэ Үльдэргын багшанар түрэл партиингаа табиһан тон харюусалгатай зорилгые бэелүүлхын тула унаһан малгайгаа абаха сүлөөгүйгөөр ажаллана, оролдоно.

Тэдэнэртэ бүри һайнаар ажаллажа, хододоо түрүү зэргэдэ ябахыень үнэн зүрхэнһөө хүсэе.

Д. ОШОРОВ,
Буряадай АССР-эй Гэгээрэлэй министерствын инспектор.

ЗУРАГЛАЛ

ҮЛЬДЭРГЭДЭ — ХАБАР

Ямар һайхан бэ даа, Үльдэргэмни! Үльдэргэ уужам тала дайдаар, ой модоор баян даа. Хабарай дулаахан һара март гараба. Хабартаа саһан хайлажа, һайрамай уһан шолшогонон урдана. Колхознай газараа хахалжа, алтан шаргал таряагаа тарихань. Һурагшад һургууляа саадаар шэмэглэхэнь. Һургуулиингаа хажууда бидэ Ленинэй памятник табинхайбди, тэрэниие тойруулаад улаа, ягаан сэсэгүүдые һуулгаабди. Хажуугаарнь яблокын болон бусад элдэб һөөгүүдые таринхайбди. Стадион дээрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда бэеэ хайрлангүй унаһан сэрэгшэдэй памятник бодхоогдонхой. Дээрэнь унтаршагүй улаан дүлэн үдэр һүнигүй носожо байдаг.

Сэнхир хүхэ огторгойгоор хүбэн сагаан үүлэнэй һундалдан зөөхыень һайхашаан харанаб. Хабарнай ногоон хибэсээ дэлгэжэ эхилхэнь. Уужам ехэ таладам үнгын сэсэг гунхалзан ганхалзан, һэрюухэн һалхинда иишэ тиишээ найгаха. Тэрэнги түүжэ гэртээ асараад, амһарта соо һуулгахадам, тэрэнгиин сэсэгэй үнэр хангалтан тарана.

Адуу мал, хони ямаад уужам таладаа гаража, шэмэтэй торгон ногоогоо тамшаан, тамшаан зулгаахал. Дулаахан, аятайхан зумнай дүтэлхэнь. Хүхын донгодохые, хөөрхэн жаахан жэргэмэлэй хөөрэн, хөөрэн жэргэхые хүлеэнэб.

Агууехэ Ленин багшын түрэһөөр 100 жэлэй ойе нэрэтэй түрэтэйгөөр угтахын тула манай колхознигууд түсэбөө үлүүлэн дүүргэхын түлөө мүрысэнэд. Һалбаран урганал Үльдэргэ нютагни.

Н. БОРБОЕВА,
6 классай һурагша.

МУЗЕЙ СОО

Һургуулимнай музей нээбэ гэжэ дуулахалаараа, гэрһээ холо ошодоггүй үндэр наһатай хүгшэдшье һалирһаар тэндэнь ерэдэг болобо. Тэрэнэй богоһо алхан орохолоороо, бултыень хараха, тэндэхи һонирхолтой материалнуудтайнь танилсаха дуран хүреөдхидэг. Хүнэй дура буляама, зүрхэ хүдэлгэмэ юумэнүүд олон даа! Пенсионер нүхэр Ж. Д. Сампилон багша нүхэр К. Ш. Цыденов хоёрой үүсхэлые һургуулиин багшанар, һурагшад, тосхонойшье эдэбхитэд һайшаажа, музейдээ элдэб экспонадуудые, зурагуудые, номуудые, хомор болоһон юумэнүүдые суглуулжа үгэһэн юм. Музейнь 10 таһагтай. Таһагһаа таһагта ороходо, хори буряад зоной уг гарбалһаа эхилээд, Үльдэргэ нютагай мүнөөдэрэй ажабайдал, арад зоной социалис ажаһуудал тухай эли тодоор харуулагданхай.

«Буряад арадай революциин урдахи ажаһуудал» гэжэ таһагтай танилсахада тон һонирхолтой. Илангаяа Хори буряадуудай хурим түрэ тухай Сампиловай зурагууд арад зоной ёһо заншалтай эли тодоор танилсуулна. «Буддын шажан — арад зоной ухаа мананруулагша хара тамхин» гэжэ стендын хажууда хүнүүд хододоо олон байдаг.

Граждан дайнай үедэ хариин гүрэнэй интервентнүүдэй урдаһаа эрид шангаар тэмсэгшэд тухай тон һонин материал харуулагдана. Жэшээнь, үнэн сэхэ ленинец Яков Давыдович Янсон тухай хүмүүжүүлгын удха шанартай тон һонин материалнууд тэндэнь бии. Нүхэр Янсон 1918 ондо Яруунада жэлһээ үлүү семеновтонһоо хоргодожо байһан. Тэрэ революционерые Зунды Бодиев гэртээ хоргодуулжа, даабариинь шударгы бэрхээр дүүргэдэг, зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулдаг һэн. Революционер Янсоной хутага, сай уудаг шэл стакан, самовар олдожо, мүнөө музейн экспонат болонхой. Тиихэдэ Зунды Бодиевай фото-зураг, тэрэнэй ажабайдал тухай дэлгэрэнгыгээр бэшэгдэнхэй. Энэ стендын дэргэдэ һургуулиин багшанар хөөрэлдөөнүүдые, хэшээлээшье үнгэргэдэг.

Нютагайнгаа «Коммунизм» колхозой түүхые һургуулиин багшанар тодолжо эхилһээр үнинэй. Музей соо колхозой түүхэ ехэхэн таһагта арай гэжэ багтанхай. Эндэ коммуныя түрүүшын дарганар: Б.-Д. Дамдиновай, С. М. Бакировай, коммунада бултанһаа түрүүн ороһон Б. Намсараевай, түрүүшын коммунистнуудай нэгэн Ц. Д. Дагбаевагай болон бусад эдэбхитэдэй фото-зурагууд тэдэнэй ажабайдалайнь намтартай холбожо харуулагдаһан.

«Үльдэргынхид — Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда хабаадагшад» гэһэн таһаг соо дайнда ябалсаһан хүн бүхэнэй фото-зураг үгтэнхэй, тэдэнэй дайшалхы хэрэг, баатарлиг габьяа харуулһан тухай бэшэгдэнхэй. Үльдэргэһөө 74 хүн дайнда унаа юм. Тэдэнэй нэрэ алдар алтан үзэгүүдээр хатуу булад хабтагай түмэр дээрэ һиилэгдэнхэй.

«Яруунаһаа гараһан уран зохёолшод» гэжэ нэрэтэй стенд дээрэ олохон хүнүүдэй нэрэнүүд барлагданхай. Жэшээнь, түбхын түрүүндэ Ж. Тумуновай дүрые харанабди. Уран зохёолоо тэрэ Яруунада ажаллажа байхадаа эхилһэн. Эндэ Ц. Номтоевой, Ш. Нимбуевай, гадна Ц.-Д. Дондогойн, К. Цыденовэй, Б. Цэрэндэлэгэйн, Б. Жанчиповай, Г. Бадмаевагай болон бусад залуушуулай фото-зураг тэдэнэй творческо намтартай үгтэнхэй. Ярууна тухай бэшэһэн номууд суглуулагдажа эхилэнхэй.

«Культура ба арадай гэгээрэлэй хүгжэлтэ» гэһэн таһаг илангаяа һонин материалтай. Эндэ һургуулиин түүхэ, социалис культура ба гэгээрэл болбосоролой хүгжэлтэ эли тодоор харуулагдана.

Эгээ һүүлшын таһагай богоһо алхан орохотой сасуу ой тайгын арьяатан амитад хурса нюдэнүүдээрээ таниие угтаад байха. Эндэ нютагай ангууд: хандагай, гүрөөһэн, баабгай, шоно, хэрмэн, шандаган ба бэшэшье олон янзын жэжэ божо амитад табигданхай. Тиихэдэ мүнөө дэлхэй дээрэ үндэһөөрөө үгы болоһон амитадай томо гэгшын яһад, эбэрнүүд, һөёнууд Үльдэргэдэ олдожо, тэдэнь экспонат болгон табигдаа.

Д. ДАМДИНОВ.

МАНАЙ ХАРГААҺАТЫН ГҮҮРТЭ

«Коммунизм» колхозой ба[...]руун хойнонь Харгааһаты[...] гүүртэ бии. Тэрэ гүүртын ба[...]руун тээнь үндэр эгсэ Бэлшэ[...] хада байдаг. Намартаа энээгүү[...] хони адуулхада гоё.

Хадын оройдо гараад, зүүл[...]жээ харахада, манай хүрш[...] «Победа» колхоз харагдадаг.

Бэлшэрэй нюргаар Харгаа[...]һатамнай Зүүн ба Баруун Хар[...]гааһата боложо хубаардаг. Харгаа[...]һатын урдуур эхи абажа, Харгааһа[...]та горхон урдадаг. Үбгэд зунда[...] тэрэниие хаажа, үргэн талые ха[...]наабаар уһалдаг. Зундаа Харгаа[...]һатын талада һайн ногоон ургажа[...] ехэ олон бухал үбһэн абтадаг юм.

Энэ Бэлшэр хадын эбэртэ Хар[...]гааһатын отара бии. Тэндэ мини[...] гэртэхин ажалладаг. Мүнөө жэ[...] зуун эхэ хонин бүхэнһөө наян та[...]бан хурьга абаад байна. Үшөө хо[...]нид түрэхөөр хүлеэгдэнэ. Зуун хо[...]нин бүриһөө зууншье хурьган аб[...]тажа магадгүй. Мүнөө эндэ дүрбэ[...] хүн хүдэлнэ. Иигээд дулаан бол[...] ходо, эртэ гараһан хурьгадаа эх[...]нүүдтэйнь хамта адуулхань бэз[...]

Би амаралтадаа гэртээ ошоод[...] эжынгээ орондо хони адуулжа яба[...]хадаа, эдэ хурьгадые хөөршөөдэ[...] би. Отарын хүдэлмэришэд Октяб[...]риин табин жэлэй ойе эрхим ам[...]жалтаар угтаа, хони хурьгада[...] олон, һайн болгохын түлөө, хони[...] бүриһөө 3—4 кг. нооһо абахы[...] түлөө оролдожо байдаг.

Манайхин зуун хонинһоо зуу[...] хурьга абаха гэһэн уялгатай.

Э. БОЧИКТОЕВ,
6 «а» классай һурагша.



Лидия Казанцева Улаан-Үдын нефтебазын эрхим бухгалтернуудай нэгэниинь юм. Арбан зургаан жэл соо энэ мэргэжэлээрээ хүдэлжэ, баян дүй дүршэлтэй болоһон. Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдаһан, мүнгэнэйшье шанда хүртэһэн юм. Зураг дээрэ: Л. А. Казанцева.

М. СУТУРИНАЙ фото.

УЛАСХООРОНДЫН ШЭНЖЭЛЭЛ

АНГИИН ТЭМСЭЛЭЙ ТҮРҮҮШЫН ЗЭРГЭДЭ

Мүнөө дэлхэй дээрэ 540 миллион шахуу хүдэлмэришэд бии. Энэ халаа бүхэдэлхэйн ажалшадай угаа ехэ арми үнэхөөрөө болоно гээшэ. Капиталис оронуудта ангиин тэмсэлэй улам сал-шадаа хурсадажа байдаг мүнөөнэй дэлхэй дээрэ хүдэлмэришэн анги угаа ехэ үүргэ дүүргэнэ. Хүдэлмэришэн ангиин политическэ, экономическа ба социальна тэмсэл тус тус оронуудта, мүн бүхы дэлхэйдэ бүри үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Хэдэ хэдэн орондо һүүлэй үедэ болоһон хүсэтэ ехэ забастовконууд энээндэ жэшээ боложо үгэнэ.

Декабриин эхэөр Римдэ бүгэдэ нийтын забастовко — Италиин ниислэлдэ хэзээдэшье үзэгдөөгүй, эгээн ехэ забастовко болоһон байна. Гэдээндэ хабаадагшад профсоюзуудай һаадгүйгөөр ябуулга хэхэ, ажалшадай байдал һайжаруулха эрилтэ хээ, тэдэнэй бусад эрхэнүүдыешье хамгаалаа. Римэй һүүлээр Калабриин, Апулиин, Сардиниин, Италиин бусад хэдэн областьнуудай ажалшад бүгэдэ нийтын забастовконуудые хээ. Нью-Йоркые электроэнергеэр хангадаг хүдэлмэришэдэй забастовкын холбоото Штадуудта дүүрэжэ үрдеэгүйдэ, ондоо хүдэлмэри хэдэг ажалшад — автоцистернэнүүдэй жолоошод тэндэ мүн лэ забастовко хэһэн байна. Японой нүүрһэнэй бүхы шахтануудта хүсэтэ забастовконууд боложо, шахтёрнууд нүүрһэнэй промышленностиие гүрэнэй мэдэлдэ абаха эрилтэ хээ. Социально-экономическа эрилтэнүүдые хэһэн забастовконууд Уругвайда, Англи, Австрали ба Аргентинэдэ мүн лэ болоһон байха юм.

Хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй улам ехэ далайсатай боложо байһанда тааралдуулан, профсоюзуудай ажал ябуулгые ямар аргаар шангадхаха тухай асуудал мүнөө бүри ехэ шухала удха шанартай болоо. Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин Генеральна Соведэй сесси декабриин 16-һаа 19 хүрэтэр Берлиндэ болоһон байна.

Тус асуудал энэ сессиин хүдэлмэридэ шухала һуури эзэлээ. Мүнөөнэй уласхоорондын профсоюзна хүдэлөөнэй зорилгонуудые, 140 миллион шахуу ажалшадые нэгэдүүлдэг уласхоорондын профсоюзна эгээн лэ нийтын организаци болохо ВФП-гэй үмэнэ табигдажа байһан асуудалнуудые сесси зүбшэн хэлсээ.

40 национальна профсоюзна центрнүүдэй, ВФП-дэ ородог, 10 профсоюзна уласхоорондын нэгэдэлэй түлөөлэгшэд үгэ хэлэхэдээ, ангиин тэмсэлэй түрүү зэргэдэ ябадаг профсоюзуудай олон янзын ажал ябуулга тухай хөөрэһэн байна. Элидхэлнүүдэй нэгэн соо тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, федераци өөрынтөө эдэбхиие һулаоуулаа, тэрэнэй зэргэ эб эмхиеэшье алдажа болохо гэһэн хэбэртэйгээр ВФП-гэй дайсад харата зорилготой баталамжануудые дэлгэрүүлһэн байха юм. Ямар нэгэн асуудалаар ВФП-дэ ородог организацинуудай һанамжануудай алгасалдадаг байһаар тэдэнэр һанаагаа бү амараг лэ. ВФП-гэй бүхы организацинуудай хүтэлбэри болгодог, манай нэгэдэмэл ябуулгын гол зэбсэг болжо үгэдэг хамтымнай үргэн программа бии гээд ВФП-гэй генеральна секретариин орлогшо П. Жансус мэдүүлээ.

Ажалшадай аша туһын түлөө тэмсэлшэдэй түрүү отрядуудай нэгэниинь ВФП байгаа, байһаашье гэжэ гэршэлэн харуулһан хэдэн шухалын шухала документнүүдые сесси баталан абаа. Капиталис оронуудта боложо байһан арсалдаа тулалдаанууд саашаа саашадаа бүри ехэ тулалдаанууд болон шэлжэхэ гэһэн этигэл найдабари юрэнхы резолюци соонь элирхэйлэн мэдүүлэгдэнхэй. Иимэ эрхэ байдалда уласхоорондын талархал, профсоюзна нэгэдэл бүри үндэр дээдэ шатада гаргагдаха ёһотой гээд резолюци соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Социально-экономическа асуудалнуудта бүри ехэ анхарал хандуулхыень ВФП-е сесси уряалаа. Империализмын ээрхэг түримхэй һанаашалгануудай улам шангадажа байһан уласхоорондын мүнөөнэй оршон байдалда эб найрамдалай түлөө юрэнхы тэмсэлдэ хүдэлмэришэн ангиин эдэбхитэйгээр хабаадалга тусгаар шухала удха шанартай болжо байна гээд мүн лэ онсолон тэмдэглэгдэнхэй. Ерэхэ жэлэй октябрьда Будапештдэ зарлаха гэжэ шиидхэгдэһэн профсоюзуудай бүхэдэлхэйн 7-дохи конгрессто бэлэдхэхэ үргэн программые Генсовет мүн лэ хараалаа.

ИЗРАИЛИИН ГЕНЕРАЛАЙ ДАЛАЙН СААГУУР АЯНШАЛГА

Израилиин оборонын министр Моше Даянай Холбоото Штадуудта аяншалга һаяхан дүүрээ. Израилиин аша туһада зорюулан, «Юнайтед Джуиш Эппил» гэжэ сионис организациин мүнгэ суглуулха кампаниие түргэдхэхэ гэһэн өөдэгүйхэн зорилготойгоор Израилиин генерал далайн саана аяншалаа гэһэн хэбэртэйгээр мэдээсэгдэһэн байха юм. Тусхайлбал, Израилиин экономикын байдалай ехэ бэрхэшээлдэ ороһоор, тэрэнэй ондоо тээһээ худалдажа абадаг эд бараанда орходоо бага юумые бусад оронуудта худалдадаг болоһоор Даянай аяншалга тайлбарилагдана. Энэ жэлэй 10 һарын туршада соо ондоо тээшэнь худалдагдадагта орходоо 412 миллион доллароор ехэ эд бараа Израиль бусад оронуудһаа худалдажа абаһан байна бшуу. Энээнһээ гадна, оборонын министр хадла Дүтын Зүүн зүгэй бэрхэшээлтэй байдалда Сагаан байшангай ерээдүйн захиргаанай ямараар хандаха байһые мэдэжэ абаха зорилго урдаа лаб табилсаһан байна.

Һаяхан һунгагдаһан США-гай президент Никсонэй тусхай түлөөлэгшэ Уильям Скрэнтон Дүтын Зүүн зүгэй оронуудаар аяншалһанайнгаа һүүлээр, Израиль ба Араб оронууд тушаа «таарамжатай зүб политика» бэелүүлхэ шухала гэһэн һанамжа хэлэһэн байха юм. Энээнһээ уламжалан, Израилиин хэтэрмэ этэгээдүүд ехээр сошордон мэгдэһэн байха юм.

Гэбэшье Моше Даянай Ричард Никсонтэй уулзаһанай һүүлээр генералай «этигэл түгэс» байһые американ хэблэл онсолон тэмдэглэһэн байгаа. США-гай ерээдүйн правительство Дүтын Зүүн зүгтэ Америкын бэелүүлдэг политикые «үндэһөөрнь хубилгаха ябадал түсэблэнэгүй» гэжэ этигэжэ байһанаа Даян элирхэйлэн хэлээ.

США-да, мүн Израильда бусажа ерэһэнэйнгээ һүүлээр үгэнүүдые хэлэхэдээ, Даян хэдэн мэдүүлгэнүүдые хэһэн байна. Тель-Авивай хэтэрмэ этэгээдүүд Дүтын Зүүн зүгэй бэрхэшээлтэ байдалые амгалан ёһоор түримшүүлхые һанаашалнагүй гэжэ элэ мэдүүлгэнүүдынь гэршэлжэ үгэнэ. Арабай гүрэнүүдые хараалга шэрээлгэ, ООН-ой Аюулгүйн Соведэй ноябриин резолюциие дүүргэхэ эрилтэ хэдэг эб найрамдалда дуратай оронуудта халдан ороложо ба ү... садшье ябуулганууд Израилиин зонхилхы этэгээдүүдэй ээрхэг түримхэй һанаашалгатай байһые гэршэлжэ үгэнэ.

«Сиритэйшье, Египет ба Иорданитайшье урдынтаа хилые һэргээхые биднэр хүсэнэгүйбди» гэжэ Даян мэдүүлхэдээ, эзэмдэһэн бүхы газар нютагуудһаа Израилиин сэрэгүүдые гаргаха эрилтэ хэһэн ноябриин резолюциие дүүргэхэ тухай Тель-Авивай политигууд һанаашалнагүй гэжэ тодоор ойлгуулхые оролдоһон байна бшуу.

Буудалдаанай зогсоогдоһон хилэ дээрэхи байдал США-да Даянай аяншалха үедэ саашадаа хурсадаһан байха юм. Израилиин сэрэгэйхид Иорданида эсэргүү сэрэгэй ябуулгануудые үргэдхэнэ, тус ороной газар руу тэдэнэр энэ һара соо долоо дахин дээрмэдэлгын добтолгонуудые хээ. Израилиин сэрэгэйхид ээрхэг түримхэй ябуулга хэхэдээ, Холбоото Штадуудай дэмжэлгэдэ түшэглэдэг гэжэ мэдээжэ. Эб найрамдалай хэрэгтэ иимэ ехэ аюултай политикаһаа арсаһан ямаршье шэнжэ тэмдэг Даянай Вашингтондо аяншалха үедэ элирээгүй.

В. ХАРЬКОВ,
Ю. ТЫССОВСКИЙ.
(ТАСС).

ИЛАЛТАТАЙ БУСАБА

«Буревестник» гэжэ спортын һайн дуранай бүлгэмэй түбэй соведэй хубиин түрүү һуури эзэлхын түлөө Иваново хотодо боксоор мүрысөөнүүд үнгэргэгдэбэ. Тэрээндэ оронойнмнай 29 область, хизаар болон республикануудай 180 спортсмен хабаадалсаа. Тэрэ тоодо манай республикын залуу боксернууд Иваново хотын ринг дээрэ яһала бэлэдхэлтэй, шадамар тэмсэл хэжэ, олон тоото харагшадай болон судьянарай һайшаалда хүртөө. Жэшээлхэдэ, Зүүн-Сибириин технологическа институдай студентнэр Г. Кондратьев, В. Кузнецов гэгшэд түгэсхэлэй тулалдаануудта орожо шадаагүйшье һаа, техникэ һайнтай байһанаа харуулаа. Тиихэдэ Геннадий Будаев хоёрдохи, Виктор Дымпилов гурбадахи һууринуудые эзэлжэ шадаа. Виктор Дымпилов эндэ мастерта кандидадай нормо дүүргэжэ амжаба.

Грозный хотын түлөөлэгшэ Непросян, манай боксер Борис Зориктуев гэгшэдэй рингдэ уригдахада, харагшадай һонирхол илангаяа ехэдэһэн байна. Эдэ хоёр спортсменүүд мүрысөөнэй эхинһээ захалжа уулзалгануудаа амжалтатайгаар түгэсхэдэг байгаа. Эндэ Борис Зориктуев тон бүлюу тэмсэл хэжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө.

Тиигэжэ спортын мастер Б. Зориктуев СССР-эй залуушуулай суглуулагдамал командын гэшүүн болгогдобо. Тус команда Европын түрүү һуури эзэлхын түлөө Москвада үнгэргэгдэхэ мүрысөөндэ Польшын спортсменүүдтэй тэмсэхэ юм.

О. МЕРКУЛОВ.

СПОРТДО ДУРАТАЙГААР ХҮМҮҮЖҮҮЛЭГДЭНЭ

В. В. Куйбышевай нэрэмжэтэ Нарһатын дунда һургуулиин 200 гаран пионернууд болон һурагшад аймагай пионернүүдэй байшанда эмхидхэгдэһэн янза бүриин спортивна кружогуудта эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

Эндэхи эдир спортсменүүд баскетбол болон волейболой, шатар болон даамай, хоккей болон теннисэй, мүн боксын теоринуудые шудалжа, шадабаряа дээшэлүүлжэ байдаг.

Һаяхан эдир шатаршан болон даамшадай уулзалганууд үнгэргэгдөө. Тэрэнэй дүнгөөр, дурсагдагша наадануудай онол оложо байһан эдиршүүл: Чимитов, Шомоев, Егоров, Лобов, Батуев болон Байбородин гэгшэд пионернүүдэй байшангай зүгһөө магтаалай грамотануудта хүртөө.

Эндэхи баскетболист болон волейболистнууд һурагшадай дунда аймагай чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэнхэй юм. Энэ хадаа тэдэнэй тренер нүхэр Дондоковой оролдосотой ажалайнь үрэ мүн гээшэ.

Тиихэдэ үбэлэй спортын сезоной нээлгэдэ зорюулагдаһан хоккейн мүрысөөндэ пионернүүдэй байшангай эдиршүүл Витимэй, Гүндын, мүн Мужыхын дунда һургуулинуудай түлөөлэгшэдые бэлэхэнээр шүүжэ, «Урожай» гэжэ аймагай спортын Соведэй дамжуулгын кубок нэгэдэхи шатын дипломтойгоор абаба.

Һаяар пионернүүдэй байшангай эдир спортсменүүд аймагайнгаа һургуулинуудай түлөөлэгшэдтэй сагаалса буудалгаар, волейболоор, мүн коньки, санаар урилдажа мүрысэхэ байна.

В. БАЙБОРОДИН.

Ярууна.

* * *

Шатараар Хэжэнгэ тосхоной түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөн үнгэргэгдэжэ байна. Тэрээндэ аймгүйсэдкомой милициин таһагай, мүн аймагай арадай сүүдэй, прокуратурын команданууд хабаадалсана.

Шэнэ жэлэй һайндэртэ зорюулагдаһан тус мүрысөөнэй 11 уулзалгын удаа милициин таһагай хүдэлмэрилэгшэ В. Бальжинима-Цыренжапов гаранхай, тэрэ мүнөө үенъ 7.5 очкотой.

Гадна дээрэ дурсагдагша командануудай дунда столой теннисээр мүрысөөн мүн лэ үнгэргэгдэнэ. Эндэ милициин таһагай начальник, майор В. Батожапов хэндэшье шүүгдээгүй байна.

Һаяхан Хэжэнгын волейболистнууд Хори ошожо, тэндэхи спортсменүүдтэй мүрысэхэдөө, 3:2 тоотойгоор илаа.

Д. ДАМБАЕВ.

ООН-ой Генеральна Ассамблей

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Колониальна дарлалта доро байһан оронууд болон арадуудта бэеэ даанхай байдал олгохо тушаа декларациие бэелүүлхэ тухай асуудалаар резолюциие ООН-ой Генеральна Ассамблей декабриин 21-дэ һайшаагаа.

Колониальна ээрхэлгые үргэлжэлүүлгэ арадуудай эб найрамдал ба аюулгүй байдалда түбэг татана, үндэһэ яһанай илгаа элдэб янзаар гаргалга хүн түрэлтэндэ эсэргүү гэмтэ ябадал болоно гэһэн өөрынгөө резолюциие Ассамблей дахяад лаблаа.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Замбуулинай дайдые амгалан зорилгоор хэрэглэхэ талаар уласхоорондын харилсаа холбоон тухай асуудалаар резолюци ООН-ой Генеральна Ассамблейн пленарна заседани дээрэ нэгэн дуугаар һайшаагдаа.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). МАГАТЭ-гэй — атомна хүсэнэй талаар уласхоорондын агентствын — ООН-до оролсодог правительствануудай хоорондын организациин ажал ябуулгые һайшааһан резолюциие ООН-ой Генеральна Ассамблей диилэнхи олонхиин дуугаар баталһан байна.

Эзэмдэгшэдтэ сохилто хэгдэбэ

КАИР. (ТАСС). Израилиин эзэмдэһэн газар нютагуудта араб патриодуудай эсэргүүсэлтэ үдэр ерэхэ тутам үргэдхэгдэнэ. «Ахбар Эль-Яум» газетын мэдээсэһэнэй ёһоор Палестинын восстанцы хэгшэд Газа сектортэ түмэр замые тэһэлээ. Патриодуудай зоримгой ябуулгада харюу болгон Израилиин засагаархид Иорданиин артиллериие бомбодоһон байна.

Польшын правительствын заседани

ВАРШАВА. (ТАСС). Правительствын ба захиргаанай центральна органуудай составта хубилалта оруулха тушаа Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич ПНР-эй Министрнүүдэй Соведэй заседаниин эндэ болоходо, дурадхал оруулһан байна. Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшонорой тушаалһаа З. Новак ба Ф. Ваниолкиие сүлөөлхэ дурадхал сеймэдэ оруулхые правительство һанаашална. Ушарынь хадаа, нэгэдэхинь, партийна хиналтын центральна комиссиин түрүүлэгшээр һунгагдаа, хоёрдохинь, үлбэр бэетэй болоо.

Бэеынь үлбэр болоһон дээрэһээ А. Рапацкиие гадаадын хэрэгүүдэй министрэй тушаалһаа сүлөөлхэ, энэ тушаалда ПОРП-ын ЦК-гай политбюрогой гэшүүн, мүнөө Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи түсэблэлгын комиссиин түрүүлэгшэ байһан С. Ендриховскиие томилхо тухай дурадхал мүн лэ оруулагдаха байна.

Партиин уставые сахиха

ПРАГА. (ТАСС). «Партийна уставые горитойгоор эбдэһэн ушар» гэжэ гаршагтай статья «Руде право» газетэ толилһон байна. Энэ статьяе КПЧ-гэй Центральна хиналтын-шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ М. Якеш бэшэһэн байха юм. «Партийна хүтэлбэриин бүхы шатануудта партиин эмхидхэлэй, хүмүүжүүлгын ба хиналтын үүргэнүүдэй юрэнхы дээрээ һуларһан» тухай тусхайлбал статья соо хэлэгдэһэн байна. Энэ хадаа партийна хүдэлмэриин эгээн лэ юрын гол ёһонуудые эбдэдэг буруу, хамаагүйгөөр хандадаг, баруунай-оппортунис шэглэлнүүдэй хойшолон болоно гэжэ автор тоолоно.

«Партийна журамай горитойгоор һуларалга шиидхэбэринүүдые дүүргэдэггүй ябадалнуудһаа илангаяа элеэр харагдана. Партийна журамай үндэһэ һуурииие эбдэһэн ябадалһаа ямаршье тобшолонуудай хэгдэдэггүй дээрэһээ партийна журам эбдэлгэ бүри гүнзэгырнэ. Харин партиин гэшүүн бүхэнэй өөрынгөө һанал бодолые хэлэдэг байха, тиимэ эрхэ байдал бии болгохо шухала. Гэбэшье энэ хадаа абтаһан шиидхэбэринүүдтэ эсэргүүсэдэг ябадалтай парти эбсэхэ ёһотой гэһэн удхатай бэшэ. Иимэ ушарнуудта ойлгууламжын хүдэлмэри хэлгэһээ КПЧ-гэй уставай ёһоор ябуулга хэдэг болохо шухала. Өөһэдынгөө хараа бодолые хубилгахые хүсөөгүйшүүлые ЦК-гай ноябриин пленумэй резолюциин ёһоор парти зайсуулха зэргэтэй» гээд автор онсолон тэмдэглэһэн байна.

Партиин уставые эбдэһэн ушарнууд статья соо тоологдоно, партиин зарим үнэн сэхэ гэшүүдые хардаха ябадал үргэлжэлһөөр. Августда болоһон үйлэ хэрэгүүдһээ хойшо хилын саана үлэһэн, олон ушарта партиин уставта харша ябуулгануудые хэдэг гэшүүдтэ тэсэбэритэйгээр хандадаг ябадал үзэгдэһөөр гээд хэлэгдэнэ.

«Парти доторой ажабайдалай таарамжатай һайн байхын тулада партиин уставаар батадхагдаһан гуримууд ба гол ёһонууд, тэрэ тоодо пролетарска интернационализмын гол ёһонуудые сахиха хэрэгтэй.

Дэлхэй—Һара—Дэлхэй гэһэн маршрудаар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хүнэй жолоодоһон «Аполлон-8» гэжэ замбуулинай онгосо декабриин 21-дэ США-һаа дэгдээгдээ.

Һарые тойроһон замда тэрэниие гаргаха, дэлхэйдэ һөөргэнь бусааха гол зорилготой. Онгосын экипажынь космонавтнууд Фрэнк Борман, Джеймс Ловелл, Уияльм Андерс гэгшэдһээ бүридэнэ.

Ниидэлгын замынь түрүүшынхеэ декабриин 22-то хубилгагдаа.

„Аполлон-8“ гэжэ замбуулинай онгосо ниидэһээр

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). «Аполлон-8» гэжэ замбуулинай онгосо һарада орохо замаар ниидэлгэеэ үргэлжэлүүлһээр.

Декабриин 22-то, Москвагай сагаар 2 час 51 минутада, онгосыч дабшаха двигатель хүдэлгэгдэжэ, түрүүшынхеэ замынь хубилгагдаа. Тэрэнэй һүүлээр космонавтнууд ээлжээлэн амарба. Ниидэлгэнь һаадгүй һайнаар үргэлжэлнэ.

Бразилидахи байдал

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Бразилидахи байдал шахардуу шанга зангаараа. Орон дотор хүнүүдые барижа хаадаг, ажалһаань гаргадаг зандаа. Рейтер агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, һүүлшын табан үдэрэй туршада соо 1000-һаа үсөөн бэшэ хүн арестовалагдаа. Тэдэнэй дунда политическэ ажал ябуулагшад, журналистнууд, интеллигенциин түлөөлэгшэнэр, студентнүүд бии.

ЮПИ агентствын корреспондентын Рио-де-Жанейрэ городһоо дамжуулһанай ёһоор, Бразилиин аюулгүйе сахиха албан «хара список» зохёожо дүүргэбэ. Политическэ эрхыень хаһаха гэжэ правительствын һанаашалжа байһан 100 шахуу хүн энэ списогтэ оруулагданхай.

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хариин агентствануудай корреспондентнүүдэй Рио-де-Жанейрэ городһоо мэдээсэһэнэй ёһоор, Бразилиин засагаархид «мүнгэ зөөри арьбалха зорилгоор» олон тоото гүрэнэй алба хаашадые ажалһаань гаргаа, ондоо оронуудһаа юумэ худалдажа абалые хизаарлаха хэдэн хэмжээнүүдые абаа.

«Һүйдхэлтэ ябуулгануудта» хабаадалсаһанайнгаа түлөө өөһэдынгөө тушаалнууд болон мандатуудһаа хаһагдаха ёһотой тушаалтадай ба парламентын депутадуудай список Бразилиин аюулгүй байдалай национальна Соведэй заседани дээрэ ноябриин 20-до зүбшэн хэлсэгдэнэ гээд ЮПИ агентствын корреспондент мэдээсэнэ.

Хариин информационно агентствануудай корреспондентнүүдэй дамжуулдаг мэдээсэлнүүдые хинан шалгалтые Бразилиин правительство декабриин 20-ной үлэшэ болюулаа, тэрэншэлэн нютагай хэблэлэй органуудые хиналтые һулаоуулаа.

Олонхиин дуугаар

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Африкын урда талада хүнэй эрхые хэрэгсээдэггүй тухай асуудалаар резолюциин проектые ООН-ой Генеральна Ассамблей олонхиин 83 дуугаар декабриин 19-дэ һайшаагаа. Табан дуун арсажа үгтөө, 28 делегаци һаналаа баряа. Тус проектые Гурбадахи комитет Ассамблейн үзэмжэдэ табиһан байгаа.

Ассамблейн резолюци африкан зоной эрхые хэрэгсээдэггүй зангаараа байһанай түлөө Португалиин колонизаторнууд, ЮАР-ай расис правительство, мүн Урда Родезиин сагаан шарайта үсөөнхидэй хууль бусын засаг түрые усадхахын тулада үрэ ехэтэй хэмжээ абахаһаа арсаһанай түлөө Англиин правительство буруушаагдаһан байна.

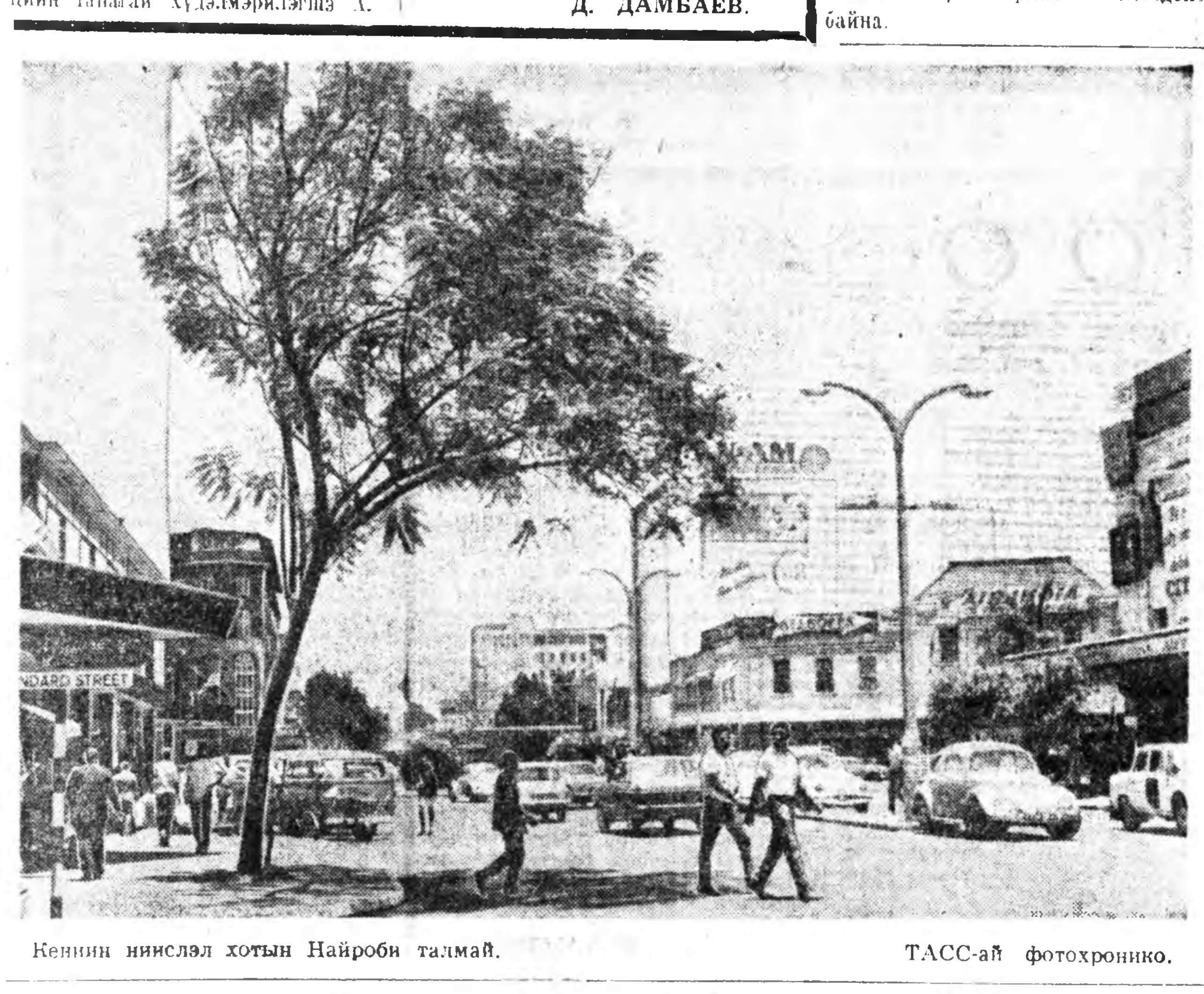
Урда Африкатай, Португалитай, Урда Родезиин үсөөнхидэй хуули бусын засаг түрэтэй бүхы харилсаагаа болюулха, эдэ засаг түрэнүүдтэ ямар нэгэн сэрэгэй ба экономическа туһаламжа үзүүлхэһээ арсаха тухай бүхы гүрэнүүдые уряалһан уряа резолюциин шухала хубинь болоно.

Харата ябуулганууд үргэлжэлһөөр

ХАНОЙ. (ТАСС). Энэ оной декабриин түрүүшын хахадта ДРВ-дэ эсэргүүгээр Холбоото Штадуудай хэһэн сэрэгэй харата ябуулгануудые буруушааһан мэдүүлгэ Вьетнамда американ империалистнуудай хэжэ байһан сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудые мүрдэхэ комисси хэһэн байна.

Мэдүүлгэ соо иигэжэ тэмдэглэгдэнэ. США-гай империалистнууд Урда Вьетнамдахи ээрхэг түримхэй дайн байлдаае шангадхахатай хамта, шэнэ гэмтэ ябуулгануудые хэжэ, Вьетнамай Демократическа Республикын бүрин эрхэ ба аюулгүй байдалда халдан ороһон зангаараа. США хадаа тагнуул хэхэ зорилгоор самолёдуудые эльгээдэг, мүн Куангбинь, Хатинь, Нгеан провинцинуудай хүн зон олонтой районуудые, Виньлинь районые бомболодог зантаараа. Тиихэтэй хамта Холбоото Штадууд демилитаризованно зонын урда талын хубида сэрэгэй ябуулгануудые хэнэ. Тэрээнһээ уламжалан энгэй хүнүүд алуулна, зондо материальна хохидол үзүүлэгдэнэ. Гадна демилитаризованно зонын урда талын хубиие Холбоото Штадууд артиллери, демилитаризованно зонын хойто талын хубиие сэрэгэй корабльнуудһаа буудана гээд мэдүүлгэ соо хэлэгдэнхэй.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.



Кениин ниислэл хотын Найроби талмай.

ТАСС-ай фотохроника.

„ПРАВДА БУРЯТИИ“ МҮНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Дайшалхы халаан» гэһэн түрүү бэшэг. «Табан жэлэй гурбадахи жэлые түгэсхэжэ байнабди» гэһэн гаршаг доро олон тоото информацинууд. Хүдөө ажахын шэнжэлэл.

Хоёрдохи хуудаһанда: «Һурал-салай ажахы энэ гээшэ гү?» гэһэн С. Ивановой статья. ТАСС-ай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: түрэл орон доторнай. Редакцида ерэһэн бэшэгүүд. Хилын саанаһаа мэдээсэл.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: нютаг нютагай һонин. Соносхолнууд.

Манай адрес, телефонууд:

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина, 35. Телефоны: редактора — 54-54, приёмная — 54-93, зам. редактора — 68-08, зам. редактора — 62-62, ответ. секретаря — 50-52, зам. ответ. секретаря — 66-76, отделы: партийной жизни — 60-91, сельского хозяйства — 64-36, 63-86, пропаганды и агитации — 56-23, промышленности и строительства — 61-35, советского строительства и быта — 69-58, культуры и школ — 60-21, писем и рабселькоров — 67-81, информации — 34-05, общественная приёмная — 56-62, машинное бюро — 57-63, фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-04682. Зак. № 1187.